

А. Т. Джоунс

ПРОРОЦТВО ПРО ДРУГИЙ ПРИХІД ХРИСТА

Учні: *«Яка буде ознака приходу
Твого й кінця віку?»*

Ісус: *«Коли все це побачите, знайте,
що близько, під дверима».*

(Матв. 24:3, 33)

Від видавців

Ця книга – аналіз пророчих подій для цього світу, проголошених Господом Ісусом Христом у 24-му розділі Євангелія від Матвія. Книга обов'язкова до прочитання кожною людиною, щоб наприкінці цього світу ви були серед спасених, які розуміють події, що відбуваються.

Переклад з англійської з доповненням редакторських вставок (*ред.*), богословська експертиза, а також пояснювальні виноски внизу основних сторінок виконані групою «Вісники».

Під час перекладу цього матеріалу використовувалися тексти Священного Писання із синодального перекладу російською мовою. У тих випадках, де була необхідність використання іншого перекладу для яскравішого підкреслення сенсу, відповідна інформація вказана: (*пер. з англ.*).

Зміст

Вступ	4
РОЗДІЛ I. Початок викладу 24-го розділу Євангелія від Матвія.....	7
РОЗДІЛ II. Національні лиха	14
РОЗДІЛ III. Лжепророки	18
РОЗДІЛ IV. Беззаконня рясніє	20
РОЗДІЛ V. Кінець віку	21
РОЗДІЛ VI. Велика скорбота	26
РОЗДІЛ VII. Скорочення днів скорботи	31
РОЗДІЛ VIII. Тут і там.....	32
РОЗДІЛ IX. Пришестя буде буквальним	36
РОЗДІЛ X. Ознаки пришестя Господнього	38
РОЗДІЛ XI. Виконання знамень	42
РОЗДІЛ XII. «Все це»	47
РОЗДІЛ XIII. Притча про смоківницю.....	52
РОЗДІЛ XIV. «Не перейде цей рід»	54
РОЗДІЛ XV. «Про день той й годину не знає ніхто»	56
РОЗДІЛ XVI. «Цей рід».....	59
РОЗДІЛ XVII. Час Ноя і наш час	67
РОЗДІЛ XVIII. Мета 24-го розділу Євангелія від Матвія.....	69
РОЗДІЛ XIX. Наш обов'язок – пильнувати.....	75
РОЗДІЛ XX. Вірний і мудрий раб	77
РОЗДІЛ XXI. Злий раб.....	79
РОЗДІЛ XXII. Практичне вчення	82
РОЗДІЛ XXIII. Вірні будуть винагороджені при Його приході.....	83

Вступ

Жодна істина Натхнення не виражена ясніше, ніж та, що Бог відкриває Свої задуми Своїм пророкам, щоб люди могли бути попереджені про прийдешні події до їхнього звершення. «Бо не чинить нічого Господь Бог, не виявивши таємниці Своєї Своїм рабам пророкам»¹. Перш ніж звершувати суд над світом, Бог завжди посилав попередження, достатні для того, щоб віруючі могли уникнути Його гніву, і засуджував тих, хто не послухав попередження. Так було й перед потопом. «Вірою Ной, як дістав був об'явлення про те, чого ще не бачив, побоявшись, зробив ковчега, щоб дім свій спасти; нею світ засудив він, і став спадкоємцем праведности, що з віри вона»².

За часів Лота, коли жителі Содому й Гоморри настільки ув'язли в ідолопоклонстві та злодіяннях, що було вирішено знищити ці міста, Господь відкрив Аврааму, Своему праведному слугі, що Він збирається зробити³. Лот також був попереджений, щоб він міг врятуватися. Через Лота були попереджені й нечестиві жителі Содому, але вони поставилися до цього попередження легковажно⁴. Так само, коли Господь вирішив знищити Ніневію, Він послав Йону з попередженням. Жителі цього великого міста пішли іншим шляхом, ніж жителі Содому. Вони впокорилися перед Богом і покаялися у своєму нечесті, тому Господь зберіг їх, і їхнє місто не було зруйноване аж до тих пір, поки люди не повернулися на свої нечестиві шляхи.

Іван Хреститель був споряджений особливим провидінням під час Першого пришестя Христа, щоб сповістити про Його швидкий прихід і тим самим підготувати шлях перед Господом. Праведники того покоління не тільки очікували Його швидкого

¹ Амоса 3:7

² Євр. 11:7

³ Див. Бут. 18:17-33

⁴ Див. Бут. 19:14

приходу, а й знали, що це покоління не минеться, поки не прийде Месія⁵.

Перед зруйнуванням Єрусалима Титом його жителі були попереджені, і їм було вказано шлях порятунку. Ісус сказав: «А коли ви побачите Єрусалим, військом оточений, тоді знайте, що до нього наблизилося спустошення»⁶. І ще: «Тож, коли ви побачите ту гидоту спустошення, що про неї звіщав був пророк Даниїл, на місці святому, хто читає, нехай розуміє, тоді ті, хто в Юдеї, нехай в гори втікають»⁷. Усі, хто дослухався до попередження й уважно стежив за знаменням, даним Христом, скористалися можливістю врятуватися і поспішно втекли в безпечне місце, коли римська армія, яка деякий час оточувала місто, відійшла.

Так чинив Бог у минулі віки стосовно всіх важливих подій, і так Він обіцяв вчинити зі Своїм народом у майбутньому. Тоді ми можемо поставити запитання: чи можна дізнатися з Біблії щонебудь про час Другого пришествя? Це серйозне питання, і з огляду на саму природу теми воно заслуговує на ретельне й неупереджене дослідження. Ми приймаємо Біблію як одкровення з небес. Те, що Бог відкрив у цій книзі, перестає бути таємницею. «Закрите те, що є Господа, Бога нашого, а відкрите наше та наших синів аж навіки, щоб виконувати всі слова цього Закону»⁸. Якщо Святе Письмо нічого не говорить про час пришествя Господа, то ми нічого не можемо знати про нього. Але якщо воно виразно повідомляє нам, що ми можемо знати, коли воно «близько, під дверима», то це належить нам і нашим дітям. Вірячи, що Бог дав усе Святе Письмо з мудрою метою – для нашого навчання й користі, ми вважаємо не тільки своїм

⁵ Див. Луки 2:25, 26, 36-38

⁶ Луки 21:20

⁷ Матв. 24:15, 16

⁸ П. Зак. 29:29

привілеєм, а й обов'язком досліджувати Писання зі щирим бажанням дізнатися всю відкриту волю Божу.

Уважне й молитовне ставлення до пророчих промов Сина Божого, виголошених у відповідь на запитання учнів, ми сподіваємося, допоможе читачеві пролити світло на це важливе питання. Нехай Дух Святий відкриє кожному розуму чудову гармонію цієї теми в її окремих частинах і те, як вона здійснюється в житті церкви з часу Першого пришествя Христа й до кінця випробувального терміну людства.

РОЗДІЛ I. Початок викладу 24-го розділу Євангелія від Матвія

Учні: «І яка буде ознака приходу Твого й кінця віку?»

Ісус: «Коли все це побачите, знайте, що близько, під дверима».

Напевно, немає в Біблії розділу, який би повніше й виразніше говорив про Друге пришестя Христа, ніж 24-й розділ Євангелія від Матвія; і немає в усій Біблії розділу, який би викликав більше суперечок, ніж цей. Але за останні сорок років⁹ характер суперечок майже повністю змінився. Сорок років тому суперечки велися між універсалістами¹⁰ та ортодоксальними християнами. Універсалісти заперечували існування майбутнього суду й покарання. Відповідно, вони відносили 24-й розділ Євангелія від Матвія повністю до руйнації Єрусалима в минулому. Євангельські (*ред.: ортодоксальні*) християни заперечували, що в цьому розділі йдеться тільки про руйнування Єрусалима. Вони стверджували, що в ньому говориться також про особистий прихід Христа, щоб винагородити Його святих і справедливо покарати Його ворогів. Ті коментатори, які у своїх тлумаченнях відносили цей розділ загалом до руйнації Єрусалима, все ж визнавали, що він має відношення до Другого пришестя й кінця світу. Вони одностайно відносили частину промови Спасителя в розділах 24 і 25 до подій останнього часу.

Універсалісти зараз займають іншу позицію: вони здебільшого стали реставраціоністами¹¹, визнаючи, що навіть у майбутньому буде якість покарання, але воно буде нести

⁹ Стан справ у XIX столітті початку XX століття.

¹⁰ Під універсалізмом також розуміється переконання в можливості спасіння всіх людей.

¹¹ Реставраціонізм – доктрина, суть якої полягає в твердженні, що християнську церкву має бути відновлено відповідно до того, що відомо про апостольську ранню церкву.

дисциплінарний або виправний характер. Але вони все ж стверджують, що події, описані в Матв. 24, не мають відношення до майбутнього покарання, а відносяться до руйнування Єрусалима.

Противники універсалізму в церквах також частково змінили свою позицію. Хоча вони, як і раніше, стверджують, що в майбутньому буде суд і вічне покарання, вони тепер заперечують, що 24-й розділ Євангелія від Матвія розкриває саме ці події, і стверджують, що все це справдилося при руйнуванні Єрусалима. Вони також істотно змінили свою позицію щодо природи Другого приходу. Багато хто з них погоджується з універсалістами, стверджуючи, що ця подія образна або духовна і вже відбулася. Судячи з нинішніх ознак, ми думаємо, що дуже скоро ця думка стане переважати в усіх сучасних церквах. Багато хто з найвпливовіших і найавторитетніших людей уже зараз обстоює цю точку зору. Ще трохи змін у тому ж напрямку, і вони повністю об'єднаються з універсалістами в запереченні майбутнього пришествя Христа, Його особистого, буквального пришествя й реального покарання нечестивих. Як вони вважають образним чи духовним Другий прихід Господа, таким вважають і суд та покарання. І тому біблійні вирази про загибель нечестивих, наприклад, у Другому посланні до солунян, розділ 1, Другому посланні Петра, розділ 3 і книзі Об'явлення, розділ 20, вони сприймають образно (*ред.: фігурально*), а зовсім не буквально.

Ми впевнені, що у 24 розділі Євангелія від Матвія розкриваються питання як про зруйнування Єрусалима, так і про події майбутнього часу. Ми віримо, що там говориться про буквальный, особистий, видимий прихід нашого прославленого Спасителя. Але настанови, що містяться в цьому розділі, були дані не для того, щоб довести цю істину, що Його прихід буде особистим і буквально. Це стало головним предметом суперечок щодо цього розділу, тоді як у ньому про це взагалі не йдеться. На цьому ми ще зупинимося далі.

Вірш 1: «І вийшов Ісус і від храму пішов. І підійшли Його учні, щоб Йому показати будинки храмові».

Ісус звертався до народу в присутності Своїх учнів. Він викривав книжників і фарисеїв у їхніх гріхах і сповіщав про загибель юдеїв, їхнього міста й храму¹². Учні вважали, що храм стоятиме вічно. Вони звернули увагу Христа на його пишність і міцність, ніби переконуючи Його в тому, що Він помиляється.

Вірш 2: «Він же промовив у відповідь їм: Чи бачите ви все оце? Поправді кажу вам: Не залишиться тут навіть камінь на камені, який не зруйнується».

Це твердження Учителя не могло не зацікавити учнів. Чи допускали вони, що руйнування храму, прихід Христа й кінець віку відбудуться в один і той самий час чи в різні періоди, не має значення, оскільки Христос у Своїй відповіді в цьому розділі чітко говорить про кожную подію окремо, відводячи кожній своє місце в пророчій історії.

Вірш 3: «Коли ж Він сидів на Оливній горі, підійшли Його учні до Нього самотньо й спитали: Скажи нам, коли станеться це? І яка буде ознака приходу Твого й кінця віку?»

Ці питання стосуються, по-перше, руйнування Єрусалима, а по-друге, Другого пришествя Христа наприкінці християнської ери. На обидва питання Господь дав чітку відповідь. Ісус не засудив учнів за прагнення зазирнути в майбутнє, але дав вичерпні відповіді на їхні запитання. Оскільки Христос звертався тут до учнів, а не до випадкового натовпу, Його слова в цій пророчій промові звернені до Церкви.

Учні поставили два запитання.

1. «Коли станеться це?» З цього приводу ніколи не виникало жодних розбіжностей. Загальновизнано, що йдеться про руйнування Єрусалима або повалення храму, про яке Ісус говорив зовсім недавно.

¹² Матв. 23

2. «Яка буде ознака приходу Твого й кінця віку?» Насправді це одне питання. Прихід Христа й кінець світу настільки тісно пов'язані між собою, що їх цілком можна об'єднати в одне питання¹³. Автор говорить про пришествя Господа (Самого Господа) і додає: «А про часи та про пори, брати, не потрібно писати до вас, бо самі ви докладно те знаєте, що прийде день Господній так, як злодій вночі»¹⁴. «Часи та пори» пришествия й воскресіння, про які він раніше говорив¹⁵, тотожні з часом і порою дня Господнього. Ця фраза, «день Господній», відноситься до періоду, що безпосередньо слідує за «днем спасіння», який відноситься до нинішнього періоду.

Слід звернути увагу на кілька моментів.

1. «Кінець світу» (*переклад KJV*). Стверджується, що це неправильний переклад; що має бути «кінець віку» (*як в пер. I. Огієнка*), і що це відноситься до «юдейського віку». Але якщо припустити, що переклад має звучати як «кінець віку», з цього в жодному разі не випливає, що ці слова відносяться до юдейського віку або минулого періоду. У словах з Матв. 28:20: «І ото, Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку» мається на увазі точно не це. Обіцянка, що Він буде зі Своїми служителями (*ред.: не тільки з апостолами*) «аж до кінця віку», безумовно, відноситься до того віку, у якому вони мають проповідувати Євангеліє, оскільки ці слова містяться в євангельському дорученні. Саме про кінець цього віку йдеться в Матв. 24:14. Запитання було поставлено щодо кінця світу (або віку, якщо завгодно). Христос сказав: «І проповідана буде ця Євангелія Царства по цілому світові, на свідоцтво народам усім. І тоді прийде кінець». Це вирішальний момент, оскільки (1) після отримання доручення апостоли мали залишатися в Єрусалимі до

¹³ Див. паралельний випадок у 1 Сол.

¹⁴ 1 Сол. 5:1, 2

¹⁵ У 1 Сол. 4

дня П'ятдесятниці, а потім стати його свідками для народів; (2) юдейський вік закінчився до початку проповіді народам, тож неможливо, щоб 24-й та 28-й розділи Євангелія від Матвія описували події цього віку (*ред.: винятково століття апостолів*).

Була зроблена спроба віднести закінчення юдейського віку до руйнування Єрусалима. Але вона вкрай непереконлива. Щоб довести це, необхідно показати, що християнська диспенсація¹⁶ не була повністю відкрита до руйнування Єрусалима! Але це спростовується всім вченням Нового Завіту. Павло вирішує це питання, стверджуючи, що перепони того віку були прибрані зі шляху – «Він.. прибив його на хресті»¹⁷. Тому, якщо стверджувати, що євангельський період не був відкритий проповіддю апостолів у день П'ятдесятниці, а потім зверненням до язичників для проповіді їм Євангелія, то тоді він не був відкритий аж до зруйнування Єрусалима. Але це не так.

Це вже вирішене питання. Кінець віку, або кінець світу, про який ідеться у 24-му розділі Євангелія від Матвія, – це крайня межа євангельського періоду. І ми наведемо найпереконливіший доказ того, що Другий прихід Христа відбудеться наприкінці цього періоду.

У зв'язку з твердженням, викладеним щодо «кінця світу», наводиться ще одне, а саме таке.

2. Учні зв'язали воедино все, що містилося в запитанні, і віднесли «ці речі» (*ред.: в пер. І. Огієнка «це»*), тобто зруйнування міста, до пришествя Христа й кінця світу або віку.

Але це тільки припущення. Ні в кого немає підстав стверджувати, що саме так думали апостоли. Ми могли б спокійно опустити це твердження, бо ніхто не зобов'язаний

¹⁶ Період. Диспенсационалізм – це метод інтерпретації історії, що розділяє Божу роботу і Його цілі щодо людства на різні періоди часу.

¹⁷ Колос. 2:14

спростовувати всього лише припущення. Але ми ще звернемо на нього увагу далі.

Якби це було щось більше, ніж припущення, якби навіть можна було довести, що учні саме так уявляли собі порядок майбутніх подій, цей факт не був би доказом того, що вони відбулися або мали відбутися в один і той самий час. Адже ми знаємо, що на той час учні помилялися щодо часу й порядку виконання майбутніх подій. На доказ цього можна навести притчу, яку Господь прорік, коли йшов до Єрусалима¹⁸. Учні думали, що Царство Боже має з'явитися негайно. Щоб виправити це уявлення, було розказано притчу про вельможу. Якщо учні й зрозуміли притчу в той час, коли її було виголошено, то це не повністю змінило їхнє розуміння, про що свідчить те, що вони зробили, коли увійшли до Єрусалима. Ми не можемо повірити, що вони вітали б Його як Сина Давидова й раділи б Йому, як Цареві у Його тріумфі, якби знали, що Він іде до міста, щоб бути засудженим і розіп'ятим, як злочинець. Пальмове гілля й радісні вигуки не супроводжували б кроки приниженого й засудженого.

Знову ж таки, вже після Свого воскресіння, Він докоряв двом Своїм учням, які, хоча й вірили в те, що Він викупить Ізраїль, на той час були засмучені й розчаровані. Вони не розуміли, що «Христові... це перетерпіти треба було, і ввійти в Свою славу»¹⁹. Страждання все ще залишалися для них загадкою. А деякі з апостолів так повільно усвідомлювали те, що Він говорив їм, що їх насилу можна було переконати навіть у тому, що Він справді воскрес із мертвих. І після того, як Він пробув із ними цілих сорок днів, говорячи їм про царство, вони ще не розуміли «про часи та про пори» і тому запитали Його: «Чи не часу цього відбудуєш Ти, Господи, царство Ізраїлеві?»²⁰

¹⁸ Луки 19

¹⁹ Луки 24:26

²⁰ Дії 1:6

Чи було б тоді дивно, якби вони помилилися в порядку подій, про які говорив Спаситель під час Своєї промови, записаної в 24-му розділі Євангелії від Матвія? Для них було б цілком природно припустити, що святе місто і храм Всевишнього стоятимуть до суду і остаточного завершення світу. Як ми тепер бачимо, навіть якби вони так вважали, це не було б доказом того, що саме таким є хронологічний зв'язок цих подій. Але, ми повторюємо, це неможливо довести, це тільки припущення.

3. Варто зауважити, що пророцтва не завжди виконуються в тому порядку, в якому вони були дані. Це часто можна спостерігати в Старому Заповіті, де про два пришествя іноді йдеться в такому тісному зв'язку, що читач може припустити, що вони відбудуться майже одночасно. Це видно й у книзі Об'явлення, де міститься кілька ліній пророцтва, кожна з яких доходить до кінця нинішнього періоду. Так і в 24-му розділі Євангелія від Матвія та паралельних розділах ми можемо дізнатися про правильне застосування деяких тверджень, що містяться в них, тільки порівнявши їх з іншими місцями Писання. Не підлягає сумніву, що вони стосуються як руйнування храму і знищення міста, так і Другого пришествя Господа.

Вірші 4, 5: «Ісус же промовив у відповідь їм: Стережіться, щоб вас хто не звів! Бо багато хто прийде в Ім'я Моє, кажучи: Я Христос. І зведуть багатьох».

Зверніть увагу на застереження, яке дає Господь, відповідаючи на ці запитання. Ісус знав людські серця і те, що з'явиться багато самозванців, які обдурять багатьох. Тут Він застерігає Своїх учнів від обману продажних й честолюбних людей.

РОЗДІЛ II. Національні лиха

Вірші 6-8: «Ви ж про війни почуете, і про воєнні чутки, глядіть, не лякайтесь, бо статись належить тому. Але це не кінець ще. Бо повстане народ на народ, і царство на царство, і голод, мор та землетруси настануть місцями. А все це початок терпінь породільних».

Жоден аргумент на користь того, що події, описані у 24-му розділі Євангелія від Матвія, повністю відбулися в минулому, не був наведений з більшою правдоподібністю, ніж цей. І все ж він явно суперечить зазначеній думці. Доктор Адам Кларк, чесність і здібності якого викликають у нас глибоку повагу, каже: «Це віщувало чвари, повстання й взаємні вбивства юдеїв та інших народів, що живуть в одних і тих самих містах разом». Ми говоримо, що поважаємо доктора Кларка і не принижуємо його гідності, вважаючи, що нині на цей розділ проливається більше світла завдяки глибшим дослідженням, а також пізнішим виконанням пророцтва, ніж він бачив свого часу. Ми наполягаємо на тому, що все, що він писав про чвари серед юдеїв, їхні повстання тощо, не відповідає змісту цього тексту. З приводу останньої частини вірша він каже: «Це віщувало відкриті війни різних тетрархій і провінцій одна проти одної».

У цьому розділі Спаситель відсилає нас до пророка Даниїла, від якого ми дізнаємося те, що насправді можна дізнатися з будь-якого підручника історії, що в той час, про який ми говоримо, Римська імперія була всесвітньою за своєю силою державою. Ворожнеч та повстань племен і провінцій було недостатньо для виконання пророцтва.

Але далі Спаситель каже: «Ви ж про війни почуете, і про воєнні чутки, глядіть, не лякайтесь, бо статись належить тому. Але це не кінець ще». Причиною зруйнування Єрусалима стало повстання в одній із провінцій Римської імперії. Але це навіть не сполучні ланки тієї останньої події, про яку говорив Спаситель.

Усе це – війни й чутки про війни – прийде, «але це не кінець ще». І пророцтво про повстання царства на царство, яке, як ми наполягаємо, не було виконано під час повстання провінцій, є тільки «початок терпінь породільних (*ред.: скорбот*)», «але це не кінець ще». Цю тему буде розкрито чіткіше, коли будуть розглянуті інші питання.

Війни, голод, мор і землетруси відбувалися в різні періоди часу відтоді, як були сказані ці слова. Тому їх не можна розглядати як особливі ознаки кінця світу. Однак з великим ступенем узгодженості можна стверджувати, що Писання вчить, що ці лиха відбуватимуться в останні дні в такій мірі, щоб служити ознакою суду, що наближається. Ми хочемо, щоб перед нашим поглядом виразно постав той важливий факт, що Святе Письмо справді вчить, коли люди не можуть, а коли можуть очікувати Другого приходу Христа.

Пророки настільки одностайно пов'язували з останнім судом такі катаклізми, як війна, голод, мор і землетрус, що учні ризикували дійти висновку, що кінець настане одразу ж після появи цих лих; звідси й пересторога: «Бо статись належить тому. Але це не кінець ще». Тут учням було ясно сказано, що вони не повинні очікувати кінця в їхні дні. Цей факт заслуговує на пильну увагу тих, хто заперечує проти проголошення Другого пришествя Христа у вигляді особливого послання. Іноді вони стверджують, що учні правильно очікували Христа свого часу й що всі християни кожного наступного покоління, згідно з Писанням, повинні були очікувати Його Другого пришествя свого часу. І вони стверджують, що в наш час з цього питання можна довідатися й повірити в це не більше, ніж християнам минулих поколінь, і що громадська свідомість не повинна зараз хвилюватися з цього приводу більше, ніж у всі минулі часи, починаючи від Першого пришествя Христа.

Ми вже побачили, що ця позиція хибна щодо перших учнів. Їм вказано на далеке майбутнє як на час, коли має прийти їхній

Господь. Їх запевняють, що вони не повинні хвилюватися, чуючи про війни та військові чутки: «Бо статись належить тому. Але це не кінець ще». Далі наш Господь спрямовує думки Своїх учнів, як ми побачимо при вивченні цього розділу, до часів великого відступництва й тривалого періоду правління папського Риму, перш ніж згадати про ознаку Свого Другого приходу. Він не натякає на те, що його народ протягом цих довгих періодів може очікувати кінця. Ні, жодного разу. Але коли Він наближається до нашого часу, Господь описує знамення на сонці, місяці та зірках і додає: «Так і ви: коли все це побачите, знайте, що близько, під дверима»²¹.

Зазначимо таке: Господь не згадує війни, голод, моровицю і землетруси як ознаки Свого Другого приходу, а радше як події, що часто траплялися протягом усього християнського віку, і історія свідчить про те, що ці лиха охоплюють щонайменше сімнадцять століть. Нижче наводиться цитата з роботи Ноя Вебстера, доктора права, опублікованої 1799 року.

«Голодом і мечем у період з 96 по 180 рр. було знищено 580 000 євреїв.

В Антіохії з 96 по 180 рр. землетруси зруйнували 13 міст і знищили понад 100 000 осіб.

У Римі в 169 р. мор щодня знищував 10 000 осіб (*ред.: 3,6 млн осіб на рік*).

У Римі в 187 р. почався мор і тривав три роки (*ред.: 10, 8 млн осіб за три роки*).

У Лондоні в 310 р. від голоду померло 40 000 осіб.

17 вересня 446 р. землетрус потряс стіни Константинополя і 57 веж упали.

У Римі в 539 р. в одному районі загинуло 50 000 осіб.

В Антіохії 588 р. внаслідок землетрусу загинуло 60 000 осіб.

У 542 р. у Туреччині від чуми щодня помирало 10 000 осіб (*ред.: 3,6 млн осіб на рік*).

²¹ Матв. 24:33

У 679 р. в Англії почався сильний голод, що тривав три роки.

У 717 р. у Константинополі від чуми померло 300 000 осіб.

У 1005 р. землетруси тривали три місяці, а потім почався мор, від якого, як кажуть, померла третина людства.

У 1077 р. у Константинополі від чуми й голоду померло стільки людей, що живі не могли їх поховати.

У 124 р. в Італії був такий голод, що мертві лежали на вулицях не поховані, а в Англії одна третина людей померла від чуми.

У 1294 р. в Англії тисячі людей померли від голоду.

У 1346 р. у Лондоні від чуми і голоду померло 50 000 осіб, які були поховані в одному могильному дворі; у Норвічі – 50 000; у Венеції – 100 000; у Флоренції – 100 000; у східних країнах – 20 000 000. Ця хвороба отримала назву “чорна смерть” (*ред.: так звана бубонна чума*).

У 1352 р. у Китаї від голоду померло 900 000 осіб.

У 1450 р. у Мілані від чуми померло 60 000 осіб.

У 1570 р. у Москві від чуми померло 200 000 осіб.

У 1572 р. в Ліоні від чуми померло 50 000 осіб.

У 1625 р. у Лондоні від чуми померло 35 000 осіб.

У 1656 р. у Неаполі від чуми померло 300 000 осіб.

У 1665 р. у Лондоні від чуми померло 68 000 осіб.

У 1755 р. землетрус зруйнував місто Лісабон, загинуло 50 000 осіб. У Мітилені й на архіпелазі він зруйнував 2 000 будинків, потряс усе іспанське узбережжя. Потім почалася чума, яка знищила 150 000 осіб у Константинополі».

Вірші 9, 10: «На муки тоді видаватимуть вас, і вбиватимуть вас, і вас будуть ненавидіти всі народи за Ймення Моє. І багато хто в той час спокусяться, і видавати один одного будуть, і один одного будуть ненавидіти».

Це короткий опис страждань і мук Церкви Христової. Тисячі вірних послідовників Ісуса були жорстоко страчені язичницьким Римом. Однак це пророцтво, безсумнівно, більшою мірою

відноситься до тривалого періоду папських гонінь, коли багато мільйонів християн були страчені найжорстокішими способами, які тільки могли винайти нечестиві люди й демони. У цих віршах ми переносимося через довгий період мучеництва Церкви Ісуса Христа майже до теперішнього покоління.

РОЗДІЛ III. Лжепророки

Вірш 11: «Постане багато фальшивих пророків, і зведуть багатьох».

У загальноприйнятому значенні слова пророк – це той, хто пророкує, але іноді це слово означає просто вчитель. Можна розрізняти істинних і хибних пророків. Божі пророки – це вчителі благочестя, які викривають гріх і попереджають народ про прийдешні небезпеки. Обов'язки тих, кого Бог закликає говорити від Його великого імені, ясно виражені в Святому Письмі. Наведемо три цитати:

1. «Кричи на все горло, не стримуйсь, свій голос повищ, мов у сурму, й об'яви ти народові Моєму про їхній переступ, а домові Якова їхні гріхи»²²;

2. «Засурміть на Сіоні в сурму, здійміть крик на святій горі Моїй! Затремтіть, всі мешканці землі, бо прийшов день Господній, бо близько вже він»²³;

3. «Отже, я свідкую тобі перед Богом і Христом Ісусом, що Він має судити живих і мертвих за Свого приходу та за Свого Царства. Проповідай Слово, допоминайся вчасно-невчасно, докоряй, забороняй, переконую з терпеливістю та з наукою»²⁴.

Лжепророки не викривають людей у гріхах і не попереджають їх про прийдешню небезпеку, а проголошують

²² Ісаї 58:1

²³ Йоїла 2:1

²⁴ 2 Тим. 4:1, 2

мир для грішників. Їхні вчення відходять від Бога та Його Слова й до вподоби ненаверненому розуму. Натхненні автори також виразно говорили про свідчення й дії лжепророків. Ми наводимо кілька цитат для прикладу:

– «І буде рука Моя проти пророків, що бачать марноту й чарують ілжею. Вони не будуть на раді народу Мого, і в перепису Ізраїлевого дому не будуть записані, і до землі Ізраїлевої не ввійдуть. І пізнаєте ви, що Я Господь Бог! Саме за те, що вони впровадили народ Мій у помилку, говорячи мир, а миру нема. І він буде мур, а вони тинкують його будьяким тинком»²⁵;

– «Бо вони від малого свого й до великого, усі пожадливі на зиски, і від пророка та аж до священика роблять неправду... І рани народу Мого легковажно лікують, говорячи: Мир, мир, а миру нема»²⁶;

– «А я відказав: О Господи, Боже! Ось пророки говорять до них: Ви не будете бачити меча, і не буде вам голоду, правдивий бо мир в цьому місці вам дам! Та промовив до мене Господь: Ці пророки неправду Іменням Моїм пророкують: Я їх не послав, і не наказував їм, і їм не говорив! Вони вам пророкують невірні видіння та чари, нікчемність й оману свого серця»²⁷.

Вказавши на обов'язок вірного слуги Божого проповідувати слово, докоряти, наставляти і переконувати з усяким довготерпінням і повчанням, апостол каже: «Настане бо час, коли здорової науки не будуть триматись, але за своїми пожадливостями виберуть собі вчителів, щоб вони їхні вуха влещували. Вони слух свій від правди відвернуть та до байок нахилияться»²⁸.

Цей час уже настав. Люди віддають перевагу приємним байкам, які не заважають їм грішити, замість одкровенень Слова

²⁵ Єзек. 13:9, 10

²⁶ Єрем. 6:13, 14

²⁷ Єрем. 14:13, 14

²⁸ 2 Тим. 4:3, 4

Божого, які викривають і випробовують. Вони люблять обманюватися вченнями псевдопророків і «говорять провидцям: Не бачте! а пророкам: Не пророкуйте правдивого нам, говоріть нам гладеньке, передбачте оманливе»²⁹.

У вуха людей вливаються приємні байки про навернення світу, про настання добрих часів і про те, що ми якраз входимо в золотий вік. Про погрози Слова Божого щодо гордих, пихатих, марнославних, багатих, грішників на Сіоні й поза ним лжевчителі в наш час замовчують. Багато з них навіть наважуються вчити, що моральний кодекс Десяти заповідей скасовано. І як результат таких дій й такого вчення ми бачимо: у сповідуваній церкві Ісуса Христа рясніє беззаконня.

РОЗДІЛ IV. Беззаконня рясніє

Вірш 12: «І через розріст беззаконства любов багатьох охолоне». Очевидно, що як зростання беззаконня, так і охолодження любові багатьох відбуваються в так званій церкві Ісуса Христа. Люди повинні спочатку пізнати любов Бога і всього небесного, перш ніж ця любов охолоне. Тому ненавернені грішники не розглядаються тут як відступники. І, знову ж таки, поширення беззаконня в ненаверненому світі саме по собі має спонукати церкву до більшої старанності та благочестя, а не бути причиною відступництва. Отже, беззаконня, про яке тут ідеться, перебуває в самому серці сповідуваної церкви, поширюючи свій охолоджувальний вплив на все Тіло. У результаті любов багатьох охолола. З цим узгоджуються слова апостола: «Знай же ти це, що останніми днями настануть тяжкі часи. Будуть бо люди тоді самолюбні, грошлюбні, зарозумілі, горді, богозневажники, батькам неслухняні, невдячні, непобожні, нелюбовні, запеклі,

²⁹ Ісаї 30:10

осудливі, нестримливі, жорстокі, ненависники добра, зрадники, нахабні, бундючні, що більше люблять розкоші, аніж люблять Бога, вони мають вигляд благочестя, але сили його відреклися. Відвертайсь від таких»³⁰.

Тут наведено перелік із вісімнадцяти гріхів, які лежать на тих, хто має вигляд благочестя. Це не невіруючі й не звичайні мирські грішники, бо вони не мають вигляду благочестя, але це чоловіки та жінки, які називають себе послідовниками Ісуса Христа. І хоча вони заявляють про своє благочестя, настільки ж високе, як небеса, саме ці гріхи лежать біля їхніх дверей. І завдяки їхньому прикладу і охолоджувальному впливу багато хто збивається зі смиренного шляху до неба, і любов їхня холодне.

РОЗДІЛ V. Кінець віку

Вірш 13: «А хто витерпить аж до кінця, той буде спасений».

Слово «кінець», вжите в цьому вірші, відноситься до кінця віку й ні до чого іншого. У Новому Заповіті цей кінець асоціюється з Другим пришестям Ісуса Христа. Якщо нам заперечать, що слово «кінець» відноситься до кінця земного життя, ми відповімо, що учні запитували Господа не про те, коли вони помруть, а «яка буде ознака приходу Твого й кінця віку?»³¹ І було б дивно припустити, що слово «кінець» у вірші 14, «І проповідана буде ця Євангелія Царства по цілому світові, на свідоцтво народам усім. І тоді прийде кінець», означає смерть. Якщо хтось вважає таку позицію припустимою, нехай прочитає текст таким чином: «І проповідана буде ця Євангелія Царства по цілому світові, на свідоцтво народам усім. І тоді прийде СМЕРТЬ». Таке прочитання буде абсурдним!

Вірш 14: «І проповідана буде ця Євангелія Царства по цілому світові, на свідоцтво народам усім. І тоді прийде кінець».

³⁰ 2 Тим. 3:1-5

³¹ Матв. 24:3

Це перша ознака кінця, дана нашим Господом у відповідь на запитання: «Яка буде ознака приходу Твого й кінця віку?» Однак дехто вважає, що цей вірш доводить, що всі люди будуть навернені й потім настане тисяча років, упродовж яких усі «будуть знати Мене, від малого їхнього й аж до великого їхнього». Але в тексті не сказано, що кожна людина прийме це Євангеліє, і навіть не сказано, що всі його почують. У ньому не говориться, що хтось навернеться й стане святим завдяки йому, і ми також не бачимо в цьому вірші натяку на те, що весь світ буде навернений і залишиться таким протягом тисячі років. У тексті просто говориться: (1) «І проповідана буде ця Євангелія Царства по цілому світові», (2) «на свідоцтво народам усім»; (3) «і тоді [не за тисячу років, не за триста шістьдесят п'ять тисяч, а тоді] прийде кінець».

Якщо ми розуміємо фразу «ця Євангелія Царства» як Євангеліє в загальноприйнятому значенні цього слова, то чи не є робота майже завершеною? На якому континенті чи острові сьогодні немає проповіді Євангелія? Де є народ, який не чув би його? Біблія перекладена більш ніж на триста мов і діалектів³², вона дійшла до всіх куточків земної кулі. Хоч би де мореплавець не відкривав заселений острів або дослідник не виявляв нове плем'я, скрізь місіонери слідували з Євангелієм.

Якщо ж під виразом «ця Євангелія Царства» розуміти проголошення Другого пришествя Христа й встановлення Його вічного Царства як великого завершення Євангелія, то виконання буде таким же явним. І, мабуть, саме так слід розуміти цей уривок, оскільки його було дано у відповідь на запитання: «Яка буде ознака приходу Твого й кінця віку?»

Існує безліч свідчень того, що Добра звістка про швидкий прихід Христа проповідувалася в усіх куточках світу. Протягом

³² Стан справ у XIX столітті початку XX століття. На сьогодні ця цифра становить 3384 мови.

нинішнього століття книга Даниїла була розкрита, знання пророцтв зросло, і багато хто «бігав туди й сюди»³³, проголошуючи, що прихід Христа вже близько. Як у Європі, так і в Америці люди віри й молитви були спонукані до вивчення пророцтв і, простежуючи натхненні записи, знаходили переконливі докази того, що кінець усього суцього вже близький. Дух Божий спонукав їх дати попередження, і далеко й близько була проголошена звістка вічного Євангелія: «Побійтеся Бога та славу віддайте Йому, бо настала година суду Його»³⁴.

У 1821 р. відомий місіонер Джозеф Вольф³⁵ почав проголошувати вчення про Друге пришестя. Вольф був німецьким євреєм, сином рабина. Він рано став християнином і вирішив стати місіонером для свого народу. Після навчання в Римі та інших місцях під керівництвом католицької церкви він приїхав до Англії, де в 1819 р. приєднався до англійської церкви³⁶. Після двох років навчання він приступив до виконання своєї місії і протягом двадцяти чотирьох років невпинно подорожував і проповідував, дійшовши далеко на схід, аж до Індії. Серед євреїв, турків, парсів³⁷, індусів і багатьох інших народностей і рас він проповідував про прихід і царювання Месії.

У Німеччині вчення про Друге пришестя виникло в XVIII столітті, дякуючи Бенгелю³⁸, служителю лютеранської церкви,

³³ Дан. 12:4, пер. з англ.

³⁴ Об'явл. 14:7

³⁵ Англ.: Joseph Wolff, або Йозеф Вольф; нім.: Joseph Wolff (1795, Вайлерсбах, Німеччина – 2 травня 1862, Айл-Брюерс, Велика Британія) – британський місіонер німецько-єврейського походження.

³⁶ Церква Англії – державна християнська церква в Англії, мати-Церква всесвітньої Англіканської спільноти.

³⁷ Етноконфесійна група послідовників зороастризму в Південній Азії, що має іранське походження. Чисельність – понад 100 тис. осіб.

³⁸ Йоганн Альбрехт Бенгель – німецький лютеранський біблеїст і теолог, основоположник текстології Нового Завіту. Уперше зробив спробу згрупувати рукописи Нового Заповіту на початку XVIII століття. Почав розвивати методологію текстологічного дослідження.

який на основі вивчення Апокаліпсису прийшов до переконання, що пришестя Христа вже близько. Завдяки працям Бенгеля багато хто прийняв доктрину про швидкий прихід Господа. Колонії німців перенесли це вчення в Росію, і його досі значною мірою дотримуються німецькі церкви цієї країни³⁹.

Сотні благочестивих людей проголосили це вчення в Англії та Америці, а публікації на цю тему були розіслані в усі місіонерські станції земної кулі.

Е. Р. Пінні у своєму «Тлумаченні на двадцять четвертий розділ послання від Матвія», опублікованому у 1848 році, пише: «Уже 1842 року публікації про Друге пришестя було розіслано на всі місіонерські станції в Європі, Азії, Африці та Америці з обох боків Скелястих гір. У Тартарії⁴⁰ ми знаходимо це вчення близько двадцяти п'яти років тому⁴¹, що час пришестя Христа припадає на 1844 рік. Про цей факт ми дізналися від одного ірландського місіонера в Тартарії, якому тартарський священник поставив запитання, коли Христос прийде вдруге. Він відповів, що нічого про це не знає. Тартарський священник дуже здивувався такій відповіді місіонера, який приїхав навчати їхніх біблійних доктрин, і зауважив, що, на його думку, “усі, у кого є Біблія, можуть це знати”. Потім тартарський священник виклав свої погляди, заявивши, що Христос, на його думку, прийде приблизно 1844 року. Місіонер написав додому виклад фактів, який було опубліковано в журналі “Irish Magazine” 1821 року. Капітани наших суден і матроси кажуть нам, що, де б вони не зупинялися, скрізь виявляють проголошення цієї звістки, і їх часто запитують про неї».

³⁹ Стан справ у XIX столітті початку XX століття.

⁴⁰ Географічний термін, який використовували в західноєвропейській літературі та картографії щодо великих областей від Каспію до Тихого океану і до кордонів сучасних Китаю та Індії.

⁴¹ Стан справ у XIX столітті початку XX століття.

У книзі «Advent Shield», с. 86, 87, йдеться про таке: «Ми розглядаємо сповіщення, що прозвучало, як крик ангела, який проголосив: “Настала година суду Його” (Об’явл. 14:6, 7). Це клич, який має досягти всіх народів; це проголошення “вічного Євангелія”, або як воно ще назване “ця Євангелія Царства”. У тій чи іншій формі цей клич пронісся всією землею, де б не перебували люди, і в нас є можливість почути про це».

Однак постає питання: чи є звістка про те, що така істина проповідується, достатньою для виконання пророцтва з Об’явл. 14:6, 7 та Матв. 24:14? Відповідь така: якщо цього було достатньо за часів апостолів, то достатньо й зараз. Те, як це було тоді, зрозуміло з Дії 19:8-10, Павло проповідував або навчав у Ефесі два роки, так що всі жителі Асії, як юдеї, так і елліни, чули слово Господа Ісуса. Не всі вони могли чути саму проповідь Павла, але вони чули, що Євангеліє звучало. У цьому сенсі, безсумнівно, Євангеліє Царства було проповідувано в усьому світі.

Ми все ще очікуємо наближення кінця. І коли мета Божа в проголошенні прийдешнього царювання Христа буде повністю виконана, тоді настане кінець.

Перерахувавши у віршах 6-14 важливі події християнської епохи до її кінця, Господь повертається назад, і в 15-му вірші показує руйнацію Єрусалима у відповідь на запитання: «Коли станеться це?»⁴²

Вірші 15-20: «Тож, коли ви побачите ту гидоту спустошення, що про неї звіщав був пророк Даниїл, на місці святому, хто читає, нехай розуміє, тоді ті, хто в Юдеї, нехай в гори втікають. Хто на покрівлі, нехай той не сходить узяти речі з дому свого. І хто на полі, хай назад не вертається взяти одягу свою. Горе ж вагітним і тим, хто годує грудьми, за днів тих! Моліться ж, щоб ваша втеча не сталась зимою, ані в суботу».

⁴² Матв. 24:3

У Євангелії від Луки 21:20 «гідота спустошення» названа «військом» і відноситься до римської армії. «А коли ви побачите Єрусалим, військом оточений, тоді знайте, що до нього наблизилося спустошення». Про цю спустошливу силу Даниїл говорить так: «А це місто й святиню знищить народ володаря, що прийде, а кінець його у повідді. І аж до кінця буде війна, гострі спустошення... І на святиню прийде гідота спустошення, поки знищення й рішучий суд кари не вилетється на спустошителя»⁴³.

Тут міститься чітке пророцтво про руйнування Єрусалима римськими військами. Господь послався на книгу Даниїла і вчив Своїх учнів розуміти, що, коли вони побачать, що передбачене в ній відбувається, то повинні тікати.

Утеча християн Юдеї в гори була пов'язана з труднощами. Їхнє подальше становище було пов'язане з випробуваннями й стражданнями. Господь знав про це й дав їм необхідні інструкції та попередження. А 19-й вірш був наведений для того, щоб позбавити їх зайвого горя.

РОЗДІЛ VI. Велика скорбота

Вірш 21: «Бо скорбота велика настане тоді, якої не було з первопочину світу аж досі й не буде».

Існує думка, що найбільша скорбота, яка коли-небудь спіткала юдеїв, була пов'язана з облогою й руйнуванням Єрусалима римлянами. Проти цього ми висуваємо два заперечення.

1. Аж ніяк не очевидно, що руйнування Єрусалима римлянами було найбільшим лихом, яке коли-небудь випадало на долю юдеїв. Усі сцени жаху, описані істориками як такі, що відбувалися в той час, натхненні записи приписують також

⁴³ Дан. 9:26, 27

завоюванню вавилонянами. Наприклад, книга Плач Єремії, особливо 4:10: «Руки жінок милосердних варили своїх діточок, які стали поживою їм під час руйнування дочки мого люду». Також Дан. 9:11-13: «І ввесь Ізраїль переступив Закона Твого, і відвернулися, щоб не слухатися Твого голосу, і було вилите на нас те прокляття й та присяга, що написана в Законі Мойсея, Божого раба, бо ми прогрішилися Йому. І Він сповнив Своє слово, яке говорив на нас та на наших суддів, що судили нас, щоб спровадити на нас велике зло, такого не було вчинено під цілим небом, яке було вчинене в Єрусалимі! Як написано в Мойсеєвому Законі, усе те лихо прийшло на нас, та ми не вблагали Господа, нашого Бога, щоб вернутися нам від свого гріха, і щоб порозумнішати в Твоїй правді».

2. Під час приходу Христа, як зазначається в 24-му розділі Євангелія від Матвія, вибрані Божі, святі Христові, будуть зібрані «від вітрів чотирьох, від кінців неба аж до кінців його»⁴⁴. Це не може стосуватися руйнування Єрусалима. У той час не сталося нічого такого, до чого можна було б застосувати цей вираз. Павло, говорячи про пришестя Христа, згадує той самий факт таким чином: «Благаємо ж, браття, ми вас, щодо приходу Господа нашого Ісуса Христа й нашого згромадження до Нього»⁴⁵. Як Господь прийшов до Єрусалима під час його руйнування? Нам відповідають: «Це було образне пришестя». Якщо воно не було буквальним і реальним, то який характер використаного образу? Кажуть, що Він відвідав юдеїв із судом, бо Тит і римська армія справді виконали вирок над приреченим містом. Тоді пришестя Тита і римської армії представляється як пришестя Христа? То невже того дня до Тита були зібрані святі Божі, послідовники Христа з чотирьох вітрів? Так повинно було б бути, якщо прихід Тита являв собою прихід Христа або якщо Христос прийшов

⁴⁴ Матв. 24:31

⁴⁵ 2 Сол. 2:1

образно в особі Тита. Це так само правильно, як і те, що святі будуть зібрані до Христа в день Його пришествя, чого не сталося навіть образно, під час руйнації Єрусалима, бо святі, замість того, щоб бути зібраними до Христа або до будь-якої людини чи об'єкта, щоб прийти до Єрусалима як Його представники, були насправді розсіяні з міста, тікаючи від присутності того, хто «представляв» Христа! Така абсурдна ця теорія.

Той факт, що пришествя Христа й збирання святих у цей час однаково описані в 24-му розділі Євангелія від Матвія і в 2-му розділі 2-го Послання до Солунян, доводить, що ці розділи відносяться до одного й того ж часу й події. Тому в цьому зв'язку ми звертаємо увагу на одну обставину, згадану Павлом, що має відбутися до пришествя Господа. І на цю обставину ми звертаємо особливу увагу всіх, хто заперечує буквальний прихід Господа. Павло застерігає своїх братів не очікувати на прихід Христа, поки не виявиться беззаконник. Хто або що є тим беззаконником? Павло писав це приблизно за вісімнадцять років до знищення Єрусалима. Що ж сталося за ці вісімнадцять років, що послужило втіленням цього пророцтва? Нічого. Стара і добре прийнята реформаторами-протестантами думка про те, що цей беззаконник – «верховний понтифік» Риму, цілком обґрунтована, і необхідна для досягнення гармонії пророчих писань. Зверніть увагу на такі моменти:

(1) Павло писав лише за вісімнадцять років до руйнування Єрусалима, але він дивився в майбутнє, очікуючи виявлення беззаконника. На той час уже проявлялися окремі моменти, але необхідно було усунути причини, що заважали цьому. Тому, як Павло сказав, прихід Господа не був «близьким» в його дні.

(2) Потрібно було виявити не просто грішну людину, яких тоді було багато; «беззаконник» (*ред.: в пер. з англ. «та людина гріха»*), що узаконює й насаджує гріх, не просто той, що порушує закон, а той, що скасовує й руйнує закон, – такий був характер римського понтифіка. Багато читачів пам'ятають звинувачення

з цього приводу Олександра Кемпбелла⁴⁶ у його дебатах з єпископом Перцеллом.

(3) Звеличування себе над Богом. Це він зробив, не просто взявши на себе прерогативи Бога, а й видавши закони про закон Божий, що може бути здійснене тільки вищою особою, дійсною або удаваною.

(4) Претендуючи на звання Бога. Зверніть увагу на титули, присвоєні папі, і недавно прийняті догмати про папську непогрішність⁴⁷.

Ці та інші деталі пророцтва були виконані римськими папами, і ніким іншим. І ми побачимо, що докази ставатимуть дедалі сильнішими і яснішими, коли ми будемо рухатися далі.

«Скорбота велика», згадана у вірші 21, відноситься до Церкви Христової, а не до скорботи юдеїв під час руйнування Єрусалима. Ми наводимо такі аргументи:

1. Першим фактом є те, що скорбота християнської церкви, особливо за правління папства, була більшою, ніж страждання Божого народу до цього «з первопочину світу». Скорбота християнської церкви була більшою, ніж це коли-небудь буде знову. Щоправда, час утиску, «якого не було від існування люду», про який ідеться в Дан. 12:1, насувається на нечестивих, але в тому самому вірші ми знаходимо благословенну обітницю: «І того часу буде врятований із народу твого кожен...» Скорбота, що спіткала юдеїв під час руйнування Єрусалима, була не більшою за ту, яку коли-небудь побачить світ. Чаші нерозбавленого гніву Єгови ще мають бути вилиті, але не на один народ, а на грішних мешканців усіх народів. «І будуть побиті від Господа в день той лежати від краю землі й аж до краю землі: не будуть оплакувані, і не будуть позбирані, і не будуть поховані, гноєм стануть вони на поверхні землі»⁴⁸.

⁴⁶ Шотландсько-ірландський іммігрант у США, який став висвяченим священником.

⁴⁷ 1869 року папа Пій IX скликав Перший Ватиканський собор.

⁴⁸ Єрем. 25:33

2. Якщо ця скорбота відноситься до юдеїв або до будь-якого іншого класу невіруючих людей, то вона не може бути узгоджена з Дан. 12:1, де йдеться про такий час лиха, якого ще ніколи не було, коли повстане Михаїл. Звичайно, не може бути двох часів лиха в різні періоди, більших, ніж будь-коли вони були або будуть. Тому «скорбота», про яку йдеться в Матв. 24:21, 29, відноситься до Церкви Христової, і вона тривала впродовж 1260 років папських гонінь, а «лихо»⁴⁹, про яке йдеться в Дан. 12:1, відноситься до невіруючого світу, який буде переживати його в майбутньому.

3. Період скорботи був скорочений заради обраних. Це не може стосуватися юдеїв, бо їхній дім був оголошений спорожнілим. Вони були залишені Богом через жорстокосердність і сліпоту розуму, Павло каже: «Ось до поган ми звертаємось»⁵⁰. Вибрані – це послідовники Господа нашого Ісуса Христа. А де вони були, коли на юдеїв обрушилася скорбота? Вони втекли в гори. Тому абсурдно говорити, що дні скорботи юдеїв у місті Єрусалимі були скорочені заради обраних, які втекли з місця скорботи.

4. Зв'язок між віршами 20 і 21 показує, що скорбота мала розпочатися з тих християн, які повинні були втекти з міста. «Моліться ж, щоб ваша втеча не сталась зимою, ані в суботу. Бо скорбота велика настане тоді». Тут Господь говорить про скорботу, яка спіткає Його народ з моменту втечі й далі. Ми спостерігаємо за їхньою втечею в гори, потім проходимо через численні гоніння на Церкву Божу під язичницьким Римом і справді бачимо скорботу. А коли доходимо до періоду папських гонінь, то бачимо, як християни зазнають найжорстокіших тортур і вмирають найстрашнішою смертю, яку тільки може заподіяти людина. Цей останній період особливо відзначений у пророцтві.

⁴⁹ Пер. з англ., у пер. І. Огієнка: "час утиску".

⁵⁰ Дії 13:46

5. Пророк Даниїл під символом малого рогу бачив папство, його богохульство, зарозумілість, убивчу дію проти святих і тривале існування як влади, що переслідуватиме.

«І він буде говорити слова проти Всевишнього, і пригнобить святих Всевишнього, і буде думати позмінювати свята та права, і вони віддані будуть у його руку аж до одного часу, і часів і половини часу»⁵¹.

Загальноприйнято вважати, що «часу, і часів і половини часу» – це 1260 років. Починаючи з 538 р., 1260 років закінчуються в 1798 р., коли Бертє, французький генерал, із тріумфом увійшов до Риму. Папа був узятий у полон і помер у вигнанні. Відтоді папство не мало сили виснажувати святих Всевишнього. Так закінчилися дні скорботи, про які говорив наш Господь.

РОЗДІЛ VII. Скорочення днів скорботи

Вірш 22: «І коли б не вкоротились ті дні, не спаслася б ніяка людина; але через вибраних дні ті вкоротяться».

Папство було наділене цивільною владою для покарання еретиків упродовж 1260 років; і якби період скорботи вибраних за Божим провидінням не було скорочено, мучеництво Церкви тривало б до 1798 року і тоді, згідно з Писанням, жодна плоть із числа вибраних не врятувалася б. Але реформація, проведена Мартіном Лютером і тими, хто був пов'язаний з цим великим реформатором, пом'якшила цю скорботу й продовжувала стримувати гнів та послаблювати владу папства до 1773 року, коли придушення єзуїтів поклало кінець цій скорботі. У цій пророчій промові Господа ми переносимося у XVIII століття, ближче до теперішнього часу. Тому природно очікувати, що

⁵¹ Дан. 7:25

настанови й застереження, які містяться в наступних віршах, будуть слухними для нинішнього покоління.

РОЗДІЛ VIII. Тут і там

Розповівши про велику скорботу, Спаситель сказав (**вірші 23-27**): «Годі, як хто скаже до вас: Ото, Христос тут чи Отам, не йміть віри. Бо постануть христи неправдиві, і неправдиві пророки, і будуть чинити великі ознаки та чуда, що звели б, коли б можна, і вибраних. Оце Я наперед вам сказав. А коли скажуть вам: Ось Він у пустині не виходьте, Ось Він у криївках не вірте! Бо як блискавка та вибігає зо сходу, і з'являється аж до заходу, так буде і прихід Сина Людського».

Це дуже важлива частина цього великого пророцтва, яку досить часто перекручують. Її зв'язок і очевидний задум, як правило, цілком ігноруються; коли ж вона використовується, то здебільшого для того, щоб навчити протилежного до ідеї, представлені Спасителем. Зважаючи на важливість цього свідчення для розглянутого нами питання, ми вважаємо за потрібне зупинитися на ньому детальніше.

1. Коли ми пропонуємо доказ з Біблії, що «наблизився прихід Господній»⁵², нам часто відповідають: «Нам наказано не слідувати за тими, хто говорить “тут” чи “там”». Те, що це перекручення Писання, легко довести. Єдиний текст у Біблії, з якого він, як стверджується, узятий, – це процитований вище; і єдине застереження, що дається в цьому тексті, – це застереження проти тих, хто говорить: «Ото, Христос». Але адвентисти сьомого дня ніколи так не говорять. Стверджувати, що Христос прийде в майбутньому, означає стверджувати, що Його тут немає, що Він ще не прийшов. Тому це застереження не спрямоване проти нас або проти нашого вчення.

⁵² Якова 5:8

2 Ті, хто заперечує нашу позицію і стверджує образне або духовне пришествя Сина Людського, якраз і є тими, проти кого звернене це попередження. Дехто стверджує, що Господь прийшов у 70 р. н. е., під час зруйнування Єрусалима. Тоді вони могли б з упевненістю сказати: «Ото, Христос» Але Спаситель сказав: «Не йміть віри», і ми коримося Його слову – не віримо. А дехто каже, що Його пришествя відбувається після смерті святого, мовляв, прихід Христа до кожного з нас настає в момент смерті. Так кажуть навіть учені священнослужителі. Якщо це так, то Його пришествя – це не публічна подія, а буквально «в потаємних кімнатах» (*ред.: пер. з англ.*). На це Спаситель також каже: «Не вірте». І ми знову прислухаємося до Його слова – не віримо. Ми сподіваємося, що ті, хто виступає за таке надумане й суперечливе тлумачення слів Спасителя, не навмисно роблять з Його слів нісенітницю, але те, що таке тлумачення безглузде, легко довести.

Коли Господь сказав про Івана: «Якщо Я хочу, щоб він позостався [буквально: перебував або залишався] доки Я прийду, що тобі до того?»⁵³, учні подумали, що Іван повинен залишатися до Його пришествия, і тому вирішили, що він не помре. Іншими словами, пришествя Христа аж ніяк не означає смерті Його слуг, а ті, хто залишиться до Його пришествия, не помруть зовсім. Подальші докази цього див. в Івана 11:24-26; 1 Кор. 15:51, 52; 1 Сол. 4:15-17. Але якби було так, що Іван повинен був жити до пришествия Христа, і якби також було правильно, що пришествя Христа настане, коли Іван помре, тоді слова Господа, правильно витлумачені, звучали б так: «Якщо Я хочу, щоб він жив до смерті, тобі яке діло до того?» Яке тоді значення мала б така фраза для будь-якої людини й навіть для самого Івана? Хотілося б, щоб усвідомлення безглуздості цієї фрази змусило тих, хто так навчає, виправити свої переконання і визнати свою помилку.

⁵³ Івана 21:22 (*пер. з англ.*)

3 Адвентисти, або буквалісти, – єдині, кого не можуть обдурити лжехристи. Хто сприймає Писання буквально, хто вірить, що прищестя Христа – це буквально, особисте, видиме, що воно ще в майбутньому та буде з дивовижною силою та славою, що вразить Його ворогів жахом; що «всі племена землі будуть плакати за Ним»⁵⁴, коли побачить Його кожне око; що при Його приході могили відкриються, і мертві воскреснуть, а живі святі переміняться в безсмертя, і всі будуть захоплені на хмарах на зустріч з Господом на повітрі, – ті, кажемо ми, хто вірить у це, не можуть бути обмануті лжехристами й фальшивими прищестями, тому що вони не можуть підробити ці події. Тоді як ті, хто робить Його прищестя духовним або надає йому значення чого завгодно, тільки не видимого особистого прищестя, відкриті для обману, від якого застерігає нас Спаситель.

4. Факт або подія, від якої застерігає нас Спаситель, сповнюється тими, хто одухотворяє прищестя Христа, хто каже, що Він уже тут, що Він приходить після смерті людини або в будь-якій іншій події минулого чи сьогодення. Але особливо в останні дні це виконується спіритуалістами, які присвоюють ім'я або титул Христа якомусь класу і заперечують, що воно належить конкретній особі – Ісусу з Назарету. Ми спілкувалися з тими, хто називає себе Христом, і вони справді показують «великі ознаки та чуда». Багато людей обманюються ними. Христос сказав, що, якщо можливо, вони звели б навіть і вибраних. Багато з тих, хто вважає себе обраними, хто сповідує любов до Господа й вірить Писанню, обмануті ними, бо вони мають хибні погляди на природу Другого приходу Христа, на природу людини й на істинне джерело безсмертя.

5. Як уже зазначалося, ті, хто каже, що прищестя Христа відбулося під час зруйнування Єрусалима, стверджують, що Його прищестя було образним – Він прийшов на суд до юдеїв. Цей суд

⁵⁴ Об'явл. 1:7

був здійснений Титом і римським військом. Отже, Тит і його військо представляли Христа в Його пришестві. Щоб заперечити такому припущенню, прочитаємо застереження, дане Спасителем, таким чином: «А коли скажуть вам: ось, тут римське військо, не вірте, не виходьте. Бо як блискавка та вибігає зо сходу, і з'являється аж до заходу, так буде і прихід римського війська». Але ми наполягаємо на тому, що римське військо ніколи не приходило до Єрусалима в такий спосіб. Однак саме таким чином буде пришестя Сина Людського, бо Він прийде в силі та славі великій⁵⁵; Він прийде в славі Отця Свого⁵⁶ і в славі святих ангелів⁵⁷. Усі святі ангели прийдуть із Ним⁵⁸. Його пришестя буде настільки ж славним і сяючим, як блискавка. Коли Ісус з'явився Савлу з Тарса, його осяяло світло, що перевершувало яскравість сонця⁵⁹; про ангела, який з'явився біля гробу після воскресіння Ісуса, сказано: «Його ж постать була, як та блискавка»⁶⁰; а Єзекііль говорить про вісників Всевишнього, які «бігали й верталися, немов блискавка»⁶¹.

Коли Ісус прийде в славі Свого Отця, супроводжуваний таким славним воїнством, Його прихід справді буде схожий на блискавку, що виходить зі сходу та сяє на захід, і ніхто не матиме більшої нагоди чи можливості сказати своєму товаришеві: «Ось тут», ніж той, хто кличе іншого подивитися на спалах блискавки, що пронизує небеса. Як шкода, що люди настільки містифікують істину Божу, що позбавляють це дорогоцінне вчення всієї слави, якою його наділило Святе Письмо.

⁵⁵ Див. Матв. 24:30

⁵⁶ Див. Матв. 16:27

⁵⁷ Див. Луки 9:26

⁵⁸ Див. Матв. 25:31

⁵⁹ Див. Дії 26:13

⁶⁰ Матв. 28:3

⁶¹ Єзек. 1:14

РОЗДІЛ ІХ. Пришестя буде буквальним

Пришестя Господа буде буквальним і фізичним. Воно буде буквальним, на відміну від нібито образного пришестя, чи то пришестя в особі представника під час знищення стародавнього Єрусалима, чи в будь-який інший час. Прихід буде особистим і реальним, на відміну від нібито духовного, таємного або нематеріального пришестя, про яке сьогодні говорить багато хто.

1. За аналогією до Першого пришестя, Друге теж має бути буквальним і фізичним. Перше пришестя було буквальним. Стверджується, і не безпідставно, що воно мало відношення в основному до духовного стану людей. Однак Його пришестя було буквальним і фізичним. Його Другий прихід буде в основному пов'язаний з фізичним станом людей. Чому ж тоді Його Другий прихід не має бути також буквальним – у плоті? Під час Другого приходу не буде вже ні покаяння, ні прощення. Він прийде для «відкуплення нашого тіла»⁶², воскресіння і переселення святих, а також для знищення ворогів. Далі ми говоримо:

2. Воскресіння мертвих відбудеться при Його приході. Це не духовна, а буквальна подія. Багато хто зараз намагається одухотворити воскресіння, але ми не бачимо в цьому ні сенсу, ні доцільності.

(1) Ісус сказав, що Він є воскресіння, і довів істинність Свого твердження, а також показав природу воскресіння, негайно викликавши Лазаря з могили.

(2) Коли Ісус воскрес, Він залишив гробницю порожньою, і ангел, який сповістив про Його воскресіння, запросив учнів оглянути місце, де Він лежав, щоб переконатися, що Його там немає, бо Він дійсно воскрес.

(3) Ті, хто заперечує тілесне воскресіння, стверджують, що воно означає вихід душі з тіла після смерті, що не може бути

⁶² Римл. 8:23

правдою, оскільки Ісус воскрес на третій день після смерті. Його душі не знадобилося три дні, щоб покинути тіло після смерті (*ред.: виходячи з логіки тих, хто вірить, що душа залишає тіло після смерті!*)

(4) Коли Ісус говорив про Своє воскресіння, використовуючи образ зведення храму, «Він говорив про храм тіла Свого»⁶³.

(5) Після Свого воскресіння Він показав учням Свої руки й ноги, щоб вони впізнали Його, і запропонував їм доторкнутися до Нього – оглянути рани на Його руках і боці. Що ще можна було зробити, щоб довести Його тілесну сутність і фізичну природу воскресіння? Але Його воскресіння – це впевненість у тому, що Він – перший плід воскресіння тих, хто належить Йому. Як воскрес Він, так воскреснуть і вони. Того дня «мусить... смертне оце зодягтися в безсмертя»⁶⁴.

3. Слова Писання стверджують особистий прихід Христа.

(1) Ісус сказав, що Він зійшов з небес, повертається до Свого Отця й прийде знову. Якщо Його Перше пришествя й повернення були буквральними, то і Друге також буде буквральним.

(2) Коли Він вознісся на небо й хмара приховала Його від очей учнів, ангел сказав: «Галілейські мужі, чого стоїте й задивляєтесь на небо? Той Ісус, що вознісся на небо від вас, прийде так, як бачили ви, як ішов Він на небо»⁶⁵. Ми не можемо собі уявити нічого, крім нахабного перекручення цієї звістки або категоричного заперечення істини, щоб говорити про це інакше, ніж про дійсне, реальне й тілесне пришествя.

(3) Павло, говорячи про Друге пришествя, сказав: «Сам бо Господь із наказом, при голосі Архангола та при Божій сурмі зійде з неба, і перше воскреснуть умерлі в Христі»⁶⁶. Це не було виконано ні Титом, ні навіть Самим Господом раніше в історії, бо це буде виконано в майбутньому.

⁶³ Івана 2:19-21

⁶⁴ 1 Кор. 15:53

⁶⁵ Дії 1:11

⁶⁶ 1 Сол. 4:16

4. Павло сказав: «Коли з'явиться Христос, наше життя, тоді з'явитеся з Ним у славі і ви»⁶⁷. Святі не були прославлені при руйнуванні Єрусалима. Петро сказав: «А коли Архипастир з'явиться, то одержите ви нев'янучого вінка слави»⁶⁸. Жоден святий не отримав вінця слави при руйнуванні Єрусалима, тому що тоді ще не з'явився Головний Пастир. Майже через тридцять років після руйнування Єрусалима Ісус, звертаючись до Свого слуги Івана, сказав: «Ото, незабаром приходжу, і зо Мною заплата Моя, щоб кожному віддати згідно з ділами його»⁶⁹. Це узгоджується з його словами в Євангелії від Луки 14:14 про те, що відплата буде дана під час воскресіння праведників, яке, як було сказано вище, відбудеться під час Другого приходу Господа.

5. Якщо прищестя Господне з усією супутньою славою, воскресінням і переселенням святих, зібранням святих до Самого Господа, даруванням вірним нев'янучих вінців слави відбулося під час руйнації Єрусалима, то на що нам сподіватися в майбутньому? Усі обітниці про викуплення, славу й безсмертя зосереджені навколо Другого прищестя Господа. Якщо воно уже минуло, то на що нам сподіватися? Неважко уявити, що ті, хто не бере участі в Другому приході Христа, не мають участі в Його славі, не отримують вінця життя і ніякої нагороди. Відмовляючись від цього, вони позбавляють себе всього.

РОЗДІЛ X. Ознаки прищестя Господнього

Тепер ми підійшли до більш прямої відповіді на запитання: «Яка буде ознака приходу Твого й кінця віку?»⁷⁰ Ця відповідь міститься у **віршах 29-31**: «І зараз, по скорботі тих днів, сонце

⁶⁷ Колос. 3:4

⁶⁸ 1 Петра 5:4

⁶⁹ Об'явл. 22:12

⁷⁰ Матв. 24:3

затмиться, і місяць не дасть свого світла, і зорі попадають з неба, і сили небесні порушаться. І того часу на небі з'явиться знак Сина Людського, і тоді заголосять всі земні племена, і побачать вони Сина Людського, що йтиме на хмарах небесних із великою потугою й славою. І пошле Анголів Своїх Він із голосним сурмовим гуком, і зберуть Його вибраних від вітрів чотирьох, від кінців неба аж до кінців його».

Тут міститься найбільш конкретна відповідь, хоча вже було зазначено й іншу групу знамень, які виконуються в сучасному світі спиритизму. Тісний зв'язок знамень на сонці, місяці та зірках із пришествям Христа та подіями, пов'язаними з ним, показує, що тут маємо відповідь на запитання учнів. Оскільки ми вважаємо пришествя Христа буквальною, ми також вважаємо, що ці знамення є буквальними відповідно до першого й очевидного значення використовуваних термінів.

1. Немає жодної логіки в думці, що ці перераховані об'єкти є образними або символічними. Викладач богословського коледжу в одному із західних штатів на запитання про те, що вони символізують, відповів, що сонце означає громадянську владу юдеїв, місяць – церковну владу, а зірки – великих людей того народу. Таким чином, Спаситель у 29 році н. е., за часів правління Тиберія й Пилата, сказав, що в майбутньому, або під час руйнування Єрусалима в 70 році н. е., громадянська влада юдеїв має потьмяніти або бути втраченою! Це безглузда заява, бо кожен мусить знати, що на той час вони не мали ані найменшого залишку громадянської влади, яку могли б втратити. Вони не мали влади покарати того, кого їхній вищий суд визнав гідним смерті, і визнали кесаря своїм єдиним царем.

2. Прихильники універсалістської точки зору стверджують, що «великі знамення були явлені безпосередньо перед захопленням і руйнуванням Єрусалима, які й виконали це пророцтво». Доктор Кларк згадує про деякі з них у своїх коментарях до віршів 6, 7. Але це далеко не ознаки Його

пришестя або кінця, Спаситель ясно говорить про них: «Але це не кінець ще»⁷¹, «це початок скорбот»⁷². Знамення, описані у вірші 29, тісно пов'язані з Його приходом, і тому тут міститься відповідь на питання, яке ми розглядаємо.

3 Деякі автори кажуть, що перед руйнуванням Єрусалима справді відбувалися певні знамення та ознаки. (Див. коментар Кларка). І далі вони також стверджують, що «скорбота», описана в цьому розділі, – це облога й руйнування Єрусалима. Але це не може бути правдою, оскільки в тексті сказано, що «після скорботи днів тих» з'являться ці знамення. Існує думка, що ці знамення означають прийдешнє руйнування або скорботу. Але це не так. Знамення з'являться після скорботи й означатимуть наближення іншої події. За теорією, яку ми ставимо під сумнів, виходить, що знамення пришестя Христа дані після Його пришестя! Але ні пришестя Христа, ні скорбота не пов'язані зі зруйнуванням Єрусалима. Писання не настільки непослідовне, як це видається.

4. Якщо правда, що ознаки вірша 29 є буквальними, то це повинно розв'язати суперечку; а те, що вони є буквальними, доводить одна обставина, яка видається абсолютно незаперечною. У Євангелії від Луки 21:25 про ті самі речі говориться таким чином: «І будуть ознаки на сонці, і місяці, і зорях, і тривога людей на землі, і збентеження від шуму моря та хвиль». Знамення на сонці, місяці та зірках відрізняються від того, що відбувається на землі, – вони не виконуються серед народів землі. Це факт, висновок з якого неминучий. Порівняйте Дії 2:19, 20: «І дам чуда на небі вгорі, а внизу на землі ці знамена: кров, і огонь, і куряву диму. Переміниться сонце на темряву, а місяць на кров, перше ніж день Господній настане, великий та славний».

Тепер звернемо увагу на узгодженість буквального погляду.

⁷¹ Вірш 6

⁷² Вірш 8 (пер. з англ.)

– Павло каже, що перед приходом Господа має відбутися велике відступництво. Христос сказав те ж саме в Матв. 24.

– Павло сказав, що з приходом Христа святі будуть зібрані до Нього. Спаситель сказав те ж саме в Матв. 24.

– Павло каже, що коли Господь прийде, з Ним прийдуть святі ангели⁷³. Спаситель сказав те ж саме в Матв. 24, а також у Матв. 16:27 і в Матв. 25:31.

Знову ж таки, згадуючи про відступництво та його плоди, Павло каже, що має виникнути велика антихристиянська сила, яка існуватиме до пришествя Господа. Даниїл говорить про ту саму владу, наділяє її тими самими характеристиками зарозумілості та богохульства, каже, що вона буде гнобити святих Всевишнього, діятиме й процвітатиме, аж доки не настане час, коли святі запанують над Царством. Спаситель говорить про ті самі гоніння – велике горе для «вибраних» – і каже, що святі оволодіють Царством, коли Він прийде. Порівняйте також Матв. 25:31, 34 і 1 Кор. 15:49-53. Святі не були покликані «посісти Царство» при зруйнуванні Єрусалима; «усі народи» не були зібрані в той час для суду над ними.

Знамення на небі з'явилися після скорботи. Найбільша скорбота, яку коли-небудь пережили святі Христові, була за часів влади Риму. Вона була суворою за язичницького Риму, але набагато страшнішою і більш руйнівною, оскільки тривала довше, за папського Риму. Під впливом німецької Реформації в XVI столітті ця скорбота стала слабшати. Вона припинилася на початку XVIII століття. У другій половині XVIII – на початку XIX століття здійснилися знамення на небі. Вони не є знаменнями скорботи, і скорбота не пов'язана з приходом Христа. Це ознаки Його приходу, і вони стоять між скорботою і Його приходом. Його прихід вже близько, тому що ці ознаки сповнилися.

⁷³ Див. 2 Сол. 1

РОЗДІЛ XI. Виконання знамень

«Сонце затьмиться»⁷⁴. Нам майже нічого додати з цього приводу – не тому, що нічого сказати, а тому, що так багато вже було сказано. Темний день – поширений вираз для позначення 19 травня 1780 року. Ще не так давно жили ті, хто бачив його. Автор добре пам'ятає зі свого дитинства, що люди похилого віку часто згадували про той день, розповідаючи про особливі моменти свого досвіду. Тут ми наводимо тільки чотири свідчення від авторитетів, надійність яких не викликає сумнівів. У публікації Американського трактатного товариства під назвою «Життя Едварда Лі» йдеться: «У травні 1780 року в Новій Англії був дуже страшний темний день, коли “всі обличчя поблідли”⁷⁵ і люди були охоплені страхом. У селі, де жив Едвард Лі, панувало велике горе, “люди мертвіли від страху”⁷⁶, що судний день близький; і всі сусіди збіглися до святого, бо його світильник був заправлений, і він сяяв яскравіше, ніж будь-коли, серед неприродної темряви. Щасливий і радісний у Бозі, він вказував їм на їхній єдиний притулок від прийдешнього гніву й провів похмурі години в щирій молитві за стражденний натовп»⁷⁷.

Якби автор і видавці цієї публікації хотіли дати переконливу ілюстрацію виконання цього пророцтва, вони не могли б підібрати кращих слів для цієї мети. Але в них не було такого наміру, вони взагалі не мали на увазі це пророцтво, що робить їхнє свідчення ще більш переконливим доказом у цьому питанні.

Доктор Тенні в 1785 р., пишучи до Історичного товариства про той день, зазначає: «Хоча незвичайна темрява, що привернула увагу всіх верств населення цієї частини країни

⁷⁴ Матв. 24:29

⁷⁵ Йоїла 2:6

⁷⁶ Луки 21:26

⁷⁷ Трактат № 379 Американського трактатного товариства – Життя Едварда Лі.

19 травня 1780 р., була явищем, яке намагалися розгадати кілька джентльменів з неабиякими літературними здібностями, все ж, гадаю, ви погодитеся зі мною, що задовільного пояснення досі не з'явилося».

Великий астроном Гершель пише: «Темний день у Північній Америці був одним із тих дивовижних явищ природи, про які завжди читатимуть з цікавістю, але які філософія не в змозі пояснити».

«Місяць не дасть свого світла»⁷⁸. У Новій Англії, де затемнення сонця було найпомітнішим, місяць, хоча й повний, був повністю прихований до опівночі, а потім яскраво проявився. Це свідчення того, що темрява тривала чотирнадцять годин – з 10-ї години ранку 19-го числа до опівночі наступного дня. Існує багато описів непроглядної темряви тієї ночі. Один з авторів каже, що якби всі світила були знищені, то він не міг би уявити, що темрява могла б бути ще сильнішою.

«Майже, якщо не зовсім єдиним, найзагадковішим і досі не поясненим явищем такого роду в різноманітній гамі подій природи за останнє сторіччя, є темний день 19 травня 1780 року – незрозуміле потемніння всього видимого неба й атмосфери в Новій Англії. Це викликало сильну тривогу й сум'яття в головах багатьох людей, а також жах серед тварин: спантеличені кури розбіглися по своїх сідалах, птахи – по своїх гніздах, а худоба повернулася у свої стійла. Дійсно, тисячі добродесних людей того часу були цілком переконані, що настав кінець усього земного; багато хто на якийсь час відмовився від мирських занять і присвятив себе релігійним речам»⁷⁹.

Це було вражаюче, приголомшливе і навіть болюче для почуттів людей явище через свою інтенсивність. Учені кажуть, що це неможливо пояснити. Ми ж вважаємо, що тут існує тільки

⁷⁸ Матв. 24:29

⁷⁹ Наше перше століття

одне пояснення: Бог небес – Владика природи – вивісив ці знамення на небі, щоб попередити тих, хто вивчає Його Слово, що Син Божий незабаром здійснить Своє Друге пришествя в цей світ. І ми вдячні за те, що попередження не було марним. Помітне виконання пророцтв спонукало тисячі людей шукати, сподіватися і радіти «блаженній надії» на прихід дорогого Відкупителя.

«Зорі падають з неба»⁸⁰. Ми можемо дозволити собі звернути на це більш пильну увагу, оскільки вже були докладені зусилля, щоб показати, що ніяке виконання в минулому не може відповідати умовам цієї частини пророцтва. Ми вважаємо, що воно здійснилося восени 1833 року.

Професор Олмстед з Єльського коледжу каже, що ті, кому пощастило спостерігати падіння зірок 13 листопада 1833 року, імовірно, стали свідками найбільшого небесного феєрверку, який коли-небудь був з моменту створення світу, – безумовно, найбільшого з тих, що коли-небудь відбувалися за весь час, охоплений літописами історії. «Це була не просто “злива”, як її ще називають. Зірки почали падати вже об 11 годині, і це явище посилювалося доти, доки справді не стало схожим на багатогодинну зливу. Ми спостерігали її у всій красі майже три години, поки не прийшов світанок. А коли день розвіяв мариво, зірки все ще падали так само численно, як і раніше, про що свідчило те, що їх було видно на заході, коли на сході сонце, що сходило, робило їх невидимими. Під час падіння найбільші та найяскравіші з них залишали на небі світлий слід, подібний до сліду фосфору на стіні в темній кімнаті. Коли ставало настільки світло, що їх не можна вже було розгледіти, час від часу одна з них давала про себе знати подібним малюнком на небі».

Наводимо уривок зі статті Генрі Дана Ворда про падіння зірок 13 листопада 1833 року, опублікованої в «Journal of

⁸⁰ Матв. 24:29

Commerse» від 15 листопада 1833 р.: «Почувши крик: “Визирни у вікно”, я прокинувся з глибокого сну і з подивом побачив схід, осяяний світанком і метеорами. У zenіті, на півночі й на заході також виднілися падаючі зірки, точно повторюючи той єдиний образ, про який я коли-небудь чув. Я покликав дружину подивитися; і, одягаючись, вона вигукнула: “Дивись, як падають зірки!” Я відповів: “Оце так диво!” І ми серцем відчули, що це знамення останніх днів. Бо, справді, “на землю попадали зорі небесні, як фігове дерево ронить свої недозрілі плоди, коли потрясе сильний вітер” (Об’явл. 6:13). Ці слова пророка завжди сприймалися як метафора. Учора ж це було виконано буквально. Древні розуміли під словом *aster* (грец.) і *stella* (лат.) менші небесні світила. Більш досконала сучасна астрономія робить відмінність між небесними зірками й небесними метеорами. Тому думка пророка, виражена в грецькому оригіналі, буквально здійснилася у вчорашньому явищі.

А як вони впали? Ні я, ні будь-хто з родини не чув жодного повідомлення про це; і якби я став шукати щось схоже в природі, то не зміг би знайти нічого більш підходящого для ілюстрації вигляду небес, ніж той, що використовує святий Іван у пророцтві, процитованому раніше. Зірки впали, “як фігове дерево ронить свої недозрілі плоди, коли потрясе сильний вітер”. Ось точність пророка.

Зорі падали не так, наче з кількох розхитаних дерев, а з одного: ті, що зі сходу, падали на схід; ті, що з півночі, падали на північ; ті, що з заходу, падали на захід; а ті, що з півдня (бо я вийшов зі свого будинку в парк), падали на південь. І падали вони не так, як падають стиглі плоди. Далеко не так; але вони летіли ніби їх кидало, подібно до недостиглого плоду, що спочатку відмовляється покидати гілку, а коли під сильним тиском зривається, то летить стрімко прямо донизу; і, падаючи, одні перетинали шлях інших, тому що їх кидало з більшою чи меншою силою; але кожен падав на свій бік дерева. Такий був

вигляд вищеописаного явища, яке спостерігали мешканці мого будинку».

Жоден опис не може дати уявлення про велич і славу цієї сцени. Згадуючи її, ми відчуваємо, що сила Божа була явлена, щоб дати зрозуміти тим, хто вивчає пророцтво, що прищестя Сина Людського близько.

Порівнюючи свідчення євангелистів, ми знаходимо ці ознаки ще більш виразними. Ми вже зазначали, що найбільша скорбота, або нещастя, яке спіткало Церкву Христову, була під папською, римською владою. Цю владу символізував «малий ріг» з Дан. 7, до рук якого були віддані святі Всевишнього на тисячу двісті шістдесят пророчих днів – 1260 років. Цей період почався в 538 р. н. е. й закінчився, коли громадянська влада вислизнула з рук папства внаслідок ув'язнення і вигнання Пія VI 1798 року. Гоніння стали слабшати за часів німецької Реформації і закінчилися в першій половині XVIII століття. Безсумнівно, Спаситель мав на увазі саме це, коли говорив про скорочення днів скорботи заради вибраних. Страждання припинилися до закінчення днів, про які говорив пророк. І Марк каже: «Але за тих днів, по скорботі отій, сонце затьмиться»⁸¹. Це дійсно здійснилося, причому саме в такому порядку. Дні пророцтва завершилися наприкінці XVIII століття. Влада все ще перебувала в руках папства, але не використовувалася. Страждання минули, довга темна ніч гонінь на Церкву Христову добігла кінця. Настав перепочинок «через вибраних», бо не врятувалася б жодна плоть – щоб вірні свідки Ісуса не були винищені силою і злістю інквізиції. І в цей час, поки влада ще залишалася в руках беззаконника, сонце «затьмарилося» – почали звершуватися Божі «знамення на небі». Затемнення сонця 1780 року було найбільшим з усіх відомих, і сталося воно в той самий час, на який вказувало «слово пророче певніше».

⁸¹ Марка 13:24

РОЗДІЛ XII. «Все це»

Припускається, що, окрім знамень на сонці, місяці та зірках, які мали місце, згідно з цим пророцтвом, є й інші речі, і ми маємо спостерігати «все це», перш ніж очікувати пришествия Господа. Якщо читач уважно подивиться на цей зв'язок, то побачить, що слідом за цими знаменням згадуються п'ять подій, які передують притчі про фігове дерево: (1) порушення небесних сил; (2) явлення знака Сина Людського; (3) плач усіх племен земних; (4) пришествия Сина Людського в силі й славі великій; (5) послання ангелів, щоб зібрати вибраних. Звісно, ніхто не буде стверджувати, що «все це» має статися до того, як ми матимемо право очікувати на пришествия Господа як події, яка вже близько. Ми не можемо сказати, що Його прихід ще близько в майбутньому, коли Він уже прийшов і зібрав Своїх святих до Себе у славі.

Таким чином, ми бачимо, що необхідно провести межу між тим, що є ознакою Його приходу, і тим, що відбудеться під час Його приходу. Де ж має бути проведена ця лінія? Ми говоримо: між знаменнями на сонці, місяці та зірках і тим, що за ними слідує. Усе, що слідує за цими трьома знаменнями, пов'язане з безпосереднім приходом Господа. Нам потрібно відзначити тільки перше – потрясіння або коливання небесних сил.

1. Павло вчить у Посланні до євреїв, розділі 12, що як голос Божий одного разу захитав землю за часів Мойсея, так і в майбутньому голос Божий захитає і землю, і небо. Знову пролунає голос Божий з неба, і захитаються небо і земля.

2. В Об'явл. 6 після опису знамень на сонці, місяці й зірках говориться: «І небо сховалось, згорнувшись, немов той сувій пергаменту»⁸², це супроводжується таким сильним землетрусом, що кожна гора та острів зрушилися зі своїх місць. Таким чином, небо і земля здригаються, і люди на землі взиватимуть до скель

⁸² Об'явл. 6:14

і гір, щоб ті вкрили їх від гніву Агнця. У цей час вони зрозуміють, що Агнець Божий, Який був їхнім заступником, узяв відплату у Свої руки, і для беззаконників не залишилося жодного випробувального терміну. Порівняйте 2 Сол. 1:7-10: «А вам, хто утиски терпить, відпочинок із нами, коли з'явиться з неба Господь Ісус з Анголами сили Своєї, в огні полум'яному, що даватиме помсту на тих, хто Бога не знає, і не слухає Євангелії Господа нашого Ісуса. Вони кару приймуть, вічну погибіль від лица Господнього та від слави потуги Його, як Він прийде того дня прославитися в Своїх святих, і стати дивним у всіх віруючих, бо свідчення наше знайшло віру між вами».

3. В Об'явл. 16:17-21 ми дізнаємося, що голос Бога лунає з неба, і внаслідок цього відбувається потрясіння стихій у рамках сьомої та останньої кари, «в якій [карі] сповнився гнів Божий»⁸³. Під час цієї кари відбувається битва великого дня. Небесна артилерія – великий град: «Сьомий же Ангол вилив чашу свою на повітря. І голос гучний залунав від небесного храму з престолу, говорячи: Сталося! І сталися блискавки й гуркіт та громи, і сталось велике трясіння землі, якого не було, відколи людина живе на землі... Великий такий землетрус, такий міцний! І місто велике розпалося на три частині, і попадали людські міста... І великий Вавилон був згаданий перед Богом, щоб дати йому чашу вина Його лютого гніву... І зник кожен острів, і не знайдено гір!... І великий град, як важкі тягарі, падав із неба на людей. І люди зневажали Бога за покарання градом, бо кара Його була дуже велика». Порівняйте з 13-м розділом книги пророка Єзекіїля. Під час шостої кари Спаситель оголошує про Свій прихід як про майбутнє, але дуже близьке майбутнє.

4. Ісаїя у 2-му і 13-му розділах пророкує про таке саме потрясіння і жах жителів землі, які шукають укриття в скелях від страху перед величчю Господа, визначаючи все це як «день Господній».

⁸³ Об'явл. 15:1, пер. з англ

5. Єремія в 25-му розділі відносить промову Бога з неба до часу великої битви, коли всі царства землі вип'ють чашу Божого гніву, впадуть і більше не піднімуться; коли «лихо виходить від люду до люду»⁸⁴, бо Господь судитиметься з ними, і «несправедливих віддасть їхньому мечеві»⁸⁵. Знищення нечестивих буде настільки повним і всезагальним, що вони «не будуть оплакувані, і не будуть позбирані, і не будуть поховані, гноєм стануть вони на поверхні землі»⁸⁶.

6. Пророк Йоїл також говорить про час, коли голос Божий буде чути з неба, що це буде час, коли настане битва народів, коли серп буде запущений у діло, тому що жнива дозріли. «Кличте про це між народами, оголошіть святую війну, збудіте лицарство, хай сходяться, нехай підіймаються всі вояки. Перекуйте свої лемеші на мечі, а ваші серпи на списи, хай навіть безсилий говорить: Я лицар! Поспішіть і прийдіть, всі народи з довкілля, й зберіться, туди, Господи, спустиш лицарство Своє. Нехай збудяться й зйдуть народи в долину Йосафатову, бо сяду Я там, щоб судити всі народи з довкілля. Пошліть на роботу серпа, бо жниво дозріло, приходьте, зйдіть, бо чавило наповнене, кадки переливаються, бо зло їхнє розмножилось! Натовпи, натовпи у вирішальній долині, бо близький день Господній у вирішальній долині. Сонце та місяць стемніють, а зорі загублять свій блиск, і Господь загримить із Сіону, та з Єрусалиму Свій голос подасть, і небо й земля затремтять, та Господь охорона Своему народові, і твердиня синам Ізраїлевим»⁸⁷.

7. Ісус сказав: «Жнива кінець віку, а жєнці Анголи», а також, що під час жнив Син Людський пошле ангелів Своїх відокремити пшеницю від куколю⁸⁸.

⁸⁴ Єрем. 25:32

⁸⁵ Єрем. 25:31

⁸⁶ Єрем. 25:33

⁸⁷ Йоїла 3:9-16

⁸⁸ Матв. 13:37-43

8. Іван також говорить, що жнива будуть зібрані, коли Син Людський з'явиться на великій білій хмарі⁸⁹.

9. Перед тим, як Син Людський з'явиться на білій хмарі, щоб зібрати жнива на землі, дається найурочистіша звістка попередження, і сім останніх кар виливаються після цієї звістки перед самим пришествям Христа: після звістки, бо перша кара виливається на тих самих людей, яких вона викриває⁹⁰, і перед пришествям, оскільки в період шостої кари Господь попереджає про Своє наближення, а в сьомій карі, що припадає якраз на час Його пришествия, відбувається велика битва.

Оскільки Він прийде у славі Свого Отця і з Ним усі Його святі ангели, то, безсумнівно, буде така слава і пишність, яких цей світ ще ніколи не бачив. Ми віримо, що далека поява цієї хмари, цієї сяючої слави, що набагато перевершує яскравість сонця, буде тим «знаком Сина Людського», який змусить заголосити всі земні племена. Вони почують і відкинуть свідчення про Його швидкий прихід. Потім, коли буде вже надто пізно, вони усвідомлять свою жахливу помилку і безнадійне становище. Це змусить їх шукати укриття від сліпучого й страшного для них видовища.

Ми не будемо тут докладно зупинятися на аргументах, що стосуються порушення небесних сил, але з цього короткого огляду, як нам здається, повинно впливати, що порушення небесних сил не є знаком, щоб довести Церкві, яка очікує, що прихід Господній наближається, але є подією, яка відбувається в безпосередньому зв'язку з явленням Господнім. Звідси випливає, що знамення на сонці, місяці та зірках – єдині з наведених тут ознак, які дають нам змогу відчутти тверду впевненість у тому, що Його прихід близько. І вони вже здійснилися. Тому тепер час пильнувати, бо прихід Його справді близький.

⁸⁹ Див. Об'явл. 14:14-18

⁹⁰ Порівн. Об'явл. 14:9-12 і 16:1, 2

Ми не говоримо, що більше немає пророцтв, які мають здійснитися до приходу Господа. Попередження ангела з Об'явл. 14:9-12 має зробити свою справу – привести народ Божий до досконалого дотримання «заповідей Божих та Ісусової віри»⁹¹, до тієї підготовки та освячення, які забезпечать їхнє запечатування печаткою Божою на їхніх чолах, щоб вони були збережені від прийдешнього зла в день гніву Господнього, під час злиття кар Його гніву: «Посоромтеся та застидайтеся, народе без сорому, поки народиться установлене, мине день, як полова! поки не прийде на вас лютість гніву Господнього, поки не прийде на вас день Господнього гніву! Шукайте Господа, всі покірні землі, хто виконує право Його! Шукайте правди, шукайте смирення, може будете сховані ви в день Господнього гніву»⁹².

Сина Людського побачать, «що йтиме на хмарах небесних із великою потугою й славою»⁹³. Але до Його приходу має бути виконана велика робота для Його народу. Якби Він раптово прийшов до них зараз, вони не змогли б витримати «велику потугу й славу» цієї сцени. Цю думку добре ілюструють такі слова пророка: «І пізнаймо, намагаймося пізнати ми Господа! Міцно поставлений прихід Його, мов зірниці, і Він прийде до нас, немов дощ, немов дощ весняний, що напоює землю»⁹⁴. Ранок – прекрасний образ розкриття слави Божого дня. Спочатку з'являється ранкова зірка, потім світанок. І в міру того, як світло дня посилюється, наші очі отримують можливість витримати його і побачити сонце, що сяє у своїй силі. Але якби світло сонця (*ред.: у своїй силі*) увірвалося у світ раптово опівночі, жодне людське око не змогло б його витримати.

Так і народ Божий буде підготовлений до зустрічі свого прийдешнього Царя. Спочатку вони повинні відірватися від

⁹¹ Об'явл. 14:12

⁹² Соф. 2:1-3

⁹³ Матв. 24:30

⁹⁴ Осії 6:3

любові та турбот цього світу і присвятити все Господу. Тоді свого часу вони розділять злиття Святого Духа, Який «як дощ, як дощ пізній і ранній на землю»⁹⁵. Ранкова зірка зійде в їхніх серцях⁹⁶. Ті, хто дослухалися до вірного пророчого слова й були пильними в темну ніч, потім піднімуть свої голови з тріумфом. Вони сповнені віри й Святого Духа. Слава виливається на них до тих пір, аж поки вони не стають здатними дивитися на Христа й ангелів. Звучить сурма, ангели поспішають до могил померлих праведників, і голос Сина Божого пробуджує сплячих святих усіх віків. Вони постають у безсмертній досконалості; і, залишаючи землю, живі святі змінюються. Вибрані «від кінців неба аж до кінців його»⁹⁷ з ангелами, світлими й сильними, які ведуть їх, піднімаються назустріч Господеві, Який чекає посеред неба, щоб прийняти надбання, яке купив Своєю кров'ю. Слова не в змозі описати того, що буде далі. Дорогий читачу, ми просимо тебе поміркувати над цим, і будьмо готові взяти участь у цій щасливій зустрічі.

РОЗДІЛ XIII. Притча про смоківницю

Вірші 32, 33: «Від дерева ж фігового навчіться прикладу: коли віття його вже розпукується, і кинеться листя, то ви знаєте, що близько вже літо. Так і ви: коли все це побачите, знайте, що близько, під дверима!» Притча про смоківницю, ймовірно, є найбільш яскравим прикладом, який міг би використати Господь для ілюстрації цієї теми. Коли дерева починають розпускати своє листя, а ніжна трава проростає, і земля вкривається зеленим оксамитовим килимом, ми знаємо, що скоро

⁹⁵ Осії 6:3 (пер. з англ.)

⁹⁶ Див. 2 Петра 1:19

⁹⁷ Матв. 24:31

літо. Коли ми бачимо ці ознаки в природі, ми точно знаємо, що скоро настане літо. «Так», або з такою ж упевненістю ми можемо знати, що прищестя Христа під дверима, коли здійсняться знамення на сонці, місяці та зірках.

Наш Господь вказав мету цих знамень – щоб ми знали, коли Його прихід під дверима. Але дехто стверджує, що церква не повинна знати нічого про час Другого приходу Христа. Тоді ми запитуємо: навіщо Господь дав знамення про цю подію? Невже вони дані для того, щоб обдурити нас, щоб змусити щирого християнина очікувати прищестя Христа, коли насправді про час цієї події нічого не відомо? Звичайно ж, ні. Той факт, що Христос пророкує знамення Свого приходу, а потім вказує їхню мету, щоб Церква могла знати, коли ця подія буде близько, навіть під дверима, є достатнім доказом того, що воля Небес полягає в тому, щоб Церква розуміла час Другого приходу.

Господь каже: «Коли ж стане збуватися це, то випростуйтесь, і підійміть свої голови, бо зближається ваше визволення» (Луки 21:28). Знамення почали збуватися з дня затемнення 1780 року. Тоді можна було сказати, що відкуплення наближається, і відтоді смиренний послідовник Ісуса міг дивитись угору, очікуючи побачити Його славне явлення. Та «як побачите, що діється це, то знайте, що Боже Царство вже близько» (Луки 21:31).

Знамення на сонці, місяці та зірках – це все, що було дано для утвердження віри. Усі інші події, згадані у зв'язку з ними, здійсняться після того, як віра Божого народу стане досконалою, а доля усіх грішників буде визначена; тому їх не можна включити до виразу «все це» в Матв. 24:33. Ці три знамення збулися, і тепер ми можемо вивчити притчу про смоківницю й зрозуміти, що прихід Христа вже близько, навіть під дверима. Вираз «все це» не охоплює голосіння земних племен та знамення Сина Людського. Не охоплює він і порушення небесних сил, бо це станеться тільки після злиття семи останніх кар. Але віра Божого народу доведена до досконалості, і загибель усіх грішників назавжди визначена ще

до злиття першої кари. Притча про смоківницю була наведена для того, щоб вселити віру в уми тих, хто чує про швидкий прихід Христа. Але абсурдно вважати, що цю притчу слід вивчати після того, як сказано: «Неправедний нехай чинить неправду ще, і поганий нехай ще опоганюється. А праведний нехай ще чинить правду, а святий нехай ще освячується»⁹⁸. Фраза «все це» у вірші 33 охоплює три великі знамення на сонці, місяці та зірках, які дано для зміцнення віри Божого народу, тоді як світові даються милосердні застереження. Таким чином, після падіння зірок 1833 року притча про смоківницю набуває чинності, і ми можемо знати, що прихід Христа близький, навіть під дверима, з тією ж упевненістю, з якою знаємо, що скоро літо, коли дерева розпускають свої ніжні бруньки й листя.

РОЗДІЛ XIV. «Не перейде цей рід»

Вірші 34, 35: «Поправді кажу вам: не перейде цей рід, аж усе оце станеться. Небо й земля проминеться, але не минуться слова Мої». Багато хто вважає, що тут Господь говорить про покоління, яке жило в той час і слухало Його вчення. Про те, що вони помиляються щодо цього, ясно свідчать такі факти.

1 Безумовно, правильно, що те, що охоплює фраза «все це», не здійснилося в тому поколінні.

2. Мова не могла йти про покоління, яке жило за днів земного життя Христа, бо Він сказав їм: «Ознаки йому не дадуть, крім ознаки пророка Йони» (Луки 11:29). Див. також Марка 8:12: «Поправді кажу вам, що родові цьому ознака не буде дана».

Очевидно, що Господь має на увазі покоління, яке побачить сповнення цих знамень і буде повчатися притчею про смоківницю. У цій пророчій промові Він проводить думки Своїх

⁹⁸ Об'явл. 22:11

учнів через події християнського віку, згадує про знамення на сонці, місяці та зірках, а потім заявляє, що рід цей не мине, доки не здійсниться все це.

Подібним чином Павло переносить своїх братів до моменту воскресіння, коли каже: «Не всі ми заснемо, та всі перемінимось, раптом, як оком змигнути, при останній сурмі: бо засурмить вона і мертві воскреснуть, а ми перемінимось» (1 Кор. 15:51, 52). Або: «Із того часу Ісус розпочав проповідувати й промовляти: Покайтеся, бо наблизилось Царство Небесне» (Матв. 4:17). Те, про що говорить апостол, не відбулося в його дні. Ці події і зараз не відбуваються. Проте він говорить про них так, ніби вони відбудуться в його дні й ніби він братиме в них участь. Христос даний останньому поколінню. Бог послав Ноя до останнього покоління перед потопом, а не до будь-якого попереднього. Те саме покоління, яке було знищене водами потопу, бачило, як Ной будував ковчег, і чуло його застережливий голос. Так Бог спорядив людей, щоб дати світові урочисте попередження в потрібний час, коли це попередження матиме силу. І те покоління людей, яке житиме після сповнення трьох великих знамень і яке почує та відкине застережливу звістку Небес, питиме чашу незмішаного гніву Божого. А ті з цього ж покоління, хто прийме звістку, зазнає розчарувань і витримає випробування очікуванням, стануть свідками пришествя Христа і вигукнуть: «Це наш Бог, що на Нього ми мали надію і Він спас нас» (Ісаї 25:9).

З якою силою Господь висловив це почуття! Це докір нашому невірству. Коли ми читаємо Його слова, Бог допомагає нам повірити в них: «Поправді кажу вам: не перейде цей рід, аж усе оце станеться». І наче цього недостатньо, щоб привести нас до непохитної віри, Він додає ці переконливі слова: «Небо й земля проминеться, але не минуться слова Мої».

РОЗДІЛ XV. «Про день той й годину не знає ніхто»

Вірші 36, 37: «А про день той й годину не знає ніхто: ані Анголи небесні, ані Син, лише Сам Отець. Як було за днів Ноевих, так буде і прихід Сина Людського». День і година, і навіть рік Другого пришествя навмисно приховані. Деякі з пророчих періодів сягають «часу кінця», інші простягаються ще далі, дуже близько до самого кінця, але жоден з них не сягає приходу Сина Людського. Багато хто вважає, що цей текст доводить, що нічого не можна знати про час Другого пришествя. Але в цьому вони дуже помиляються, як це вже неодноразово було показано в цьому розділі Писання. Читач повинен звернути увагу на наступні моменти:

1. Учні запитали Спасителя про ознаки Його приходу. Слід пам'ятати, що в Його відповіді йшлося про питання, яке Він хотів би, щоб Його народ зрозумів.

2 Він дав короткий огляд подій, що охоплюють весь період, щоб народ Божий міг знати про своє становище до самого кінця.

3. У прямій відповіді на їхнє запитання Він вказав на три знамення, а саме на сонці, місяці й зірках, такі великі й виконані таким чином, що їх не можна ні підробити, ні переплутати.

4. Нам слід розглядати інформацію, яку Він дав, так, як Він Сам її розглядав. Те, що Він вважав це повною і достатньою відповіддю на їхнє запитання, доводять Його слова: «Коли все це побачите, знайте, що близько, під дверима». І Він вважав це досить ясным, щоб бути підставою для обов'язку, бо Його слова сказані як заповідь: «Знайте, що близько». В оригіналі це виражено в наказовій формі. Для нашої безпеки необхідно, щоб ми знали це, і Він вимагає, щоб ми знали.

На цей вірш часто посилаються з такою впевненістю, наче він є достатнім спростуванням усіх аргументів на користь істини про те, що прихід Христа вже близько. Ми приймаємо твердження цього вірша; ми приймаємо все Писання. Чи можемо ми запитати

того, хто заперечує: «Чи вірите ви цьому віршу?» Можливо, він скаже: «Так; я вірю, що ніхто не може знати ні дня, ні години прищестя Його». Ми теж віримо в це, але це не все, що сказав Спаситель. Чи вірите ви Його слову? Чи вірите ви, що за ознаками, які Він дав, можете дізнатися, що Його прищестя вже близько, навіть під дверима? Ось перевірка вашої впевненості у вченні нашого благословенного Господа. У нас є така впевненість; ми повністю віримо, що можемо це знати. Ба більше, ми віримо, що не тільки повинні знати, але нам наказано знати й не нехтувати попередженнями Спасителя. І ми віримо, що не знати це для нас так само згубно, як для жителів землі за часів Ноя не знати, коли прийде потоп⁹⁹.

Цілком можливо знати, що подія близька, не знаючи дня й години, коли вона відбудеться. Хоч би якою була очевидна ця відмінність, ті, хто заперечує проти неї, схоже, не помічають її. Ілюстрацією цього може слугувати випадок, що стався кілька років тому. Ми проводили зібрання в північній частині штату Огайо; це було у весняну пору року. Після того, як одного вечора ми представили біблійні свідчення про близький прихід Господа, наступного ранку нас гукнув джентльмен, який саджав свій город, і попросив сказати йому, в який час, на нашу думку, прийде Господь. Звісно, ми відповіли йому, що нічого про це не знаємо; ми заявили все як є в Писанні, що прищестя близько, але наскільки близько, ми не знаємо. Але він наполягав, що, оскільки ми дуже впевнені в тому, що прихід Господа близько, у нас має бути якесь уявлення про конкретний час, і він не задовольниться, якщо ми не скажемо йому це. Так часто буває, що ідея визначеності міцно закріплюється у свідомості опонентів, тоді як у нас її ніколи не буває. Не зумівши задовольнити його доказами, ми перевели розмову на його роботу. Він садив кукурудзу. Ми запитали його, чи очікує він, що кукурудза скоро «зійде». Він відповів:

⁹⁹ Див. Матв. 24:36-39

– Так.

– А чому?

– Є всі підстави очікувати цього. Сезон уже настав, земля волога й тепла.

– Отже, ви впевнені, навіть сильно, в тому, що вона скоро зійде?

І знову відповідь:

– Так.

Тоді ми продовжили:

– Оскільки ви впевнені, що вона скоро зійде, скажіть, будь ласка, у який саме час, на вашу думку, вона зійде!

Зрештою ми змусили його визнати, що його прохання не було розумним: ми можемо бути впевнені в тому, що подія близька, і не знати точного часу, коли вона відбудеться.

І чому б не бути однаково впевненим в обох випадках? Притча нашого Спасителя заснована на тих самих фактах, які змусили цю людину бути впевненою в тому, що її кукурудза скоро зійде. Цю притчу наведено в Євангелії від Луки 21:20-31, де про дерева сказано: «Як вони вже розпукуються, то, бачивши це, самі знаєте, що близько вже літо». Тобто докази настільки переконливі, що вам не потрібні жодні аргументи; ви не просите інших доказів, коли бачите знаки, які Він дав, що Його пришествя близько, «під дверима». «Так і ви: коли все це побачите, знайте, що близько, під дверима».

Єдиний можливий спосіб уникнути цієї визначеності – сказати, що сама притча ґрунтується на деяких фактах, які поки що є предметом суперечки, а отже, і невизначеності. Але тоді виникає питання: чи став би Спаситель будувати притчу з такою впевненістю й наказувати нам приймати її як достовірну, але при цьому використовувати факти, правдивість яких викликає сумнів? Неможливо! Ми наполягаємо на тому, що знамення не є невизначеністю. Вони стають невизначеними тільки завдяки містифікуючому процесу, який залишає під сумнівом та

в неясності все, до чого застосовується. У результаті цього процесу ми не можемо мати «слово пророче певніше». Але, приймаючи висловлювання нашого Спасителя як буквальні істини, ми маємо гармонію у висловлюваннях і впевненість у виконанні.

РОЗДІЛ XVI. «Цей рід»

Існують різні погляди на слова Спасителя в Матв. 24:34: «Не перейде цей рід, аж усе оце станеться». Одні вважають, що під родом мається на увазі раса, або єврейський народ. Ми вважаємо це надуманим тлумаченням. Воно здається настільки ж непотрібним, як і неприродним. Воно залишає все невизначеним там, де всі заяви контексту схилиються до визначеності. Воно нічого не додає до сили загального твердження розділу.

Інша думка полягає в тому, що тодішні люди, або покоління, яке жило на той час, житимуть доти, доки все це не здійсниться. Ця теорія виглядає набагато більш правдоподібною, ніж перша. Її цілком можна було б вважати істиною, якби не існувало протилежних міркувань. Але протилежні міркування існують, і вони не тільки вагомі, а й, як нам здається, нездоланні (*ред.: те покоління вже все померло*). У цій точці зору немає необхідності, оскільки можна уявити іншу, більш розумну. Викладені нами факти і причини роблять необхідним висновок, а саме, що в цьому розділі йдеться про особистий, буквальный прихід Спасителя, який ще не відбувся. Ми не думаємо, що ці факти коли-небудь будуть оскаржені, а докази спростовані.

Інша точка зору, яку ми вважаємо істинною, полягає в тому, що це пророча промова, і вона використовує теперішній час для позначення майбутнього, як це зазвичай буває в пророцтвах. Наприклад, в Ісаї 9 йдеться про народження Месії як про факт, що вже відбувся, а розділ 53 подібним чином говорить про Його

страждання і смерть як про те, що було в минулому, більш ніж за п'ятсот років до його появи на землі. Якби до цих пророцтв ставилися так, як універсалісти та інші люди останнім часом ставляться до 24-го розділу Євангелія від Матвія, то докази месіанства Ісуса були б повністю знищені. Однак 24-й розділ Євангелія від Матвія є таким же безсумнівним пророцтвом, як 9-й і 53-й розділи книги пророка Ісаї.

Порівняйте мову нашого Спасителя з мовою Павла, який, звертаючись до коринфської церкви, сказав: «Не всі ми заснемо, але всі перемінимся»¹⁰⁰, або будемо переселені живими, при звуці останньої сурми. Займенник «ми», природно, відноситься до самого мовця та тих, до кого він звертається. Але сурма ще не пролунала, воскресіння ще не настало, преображення живих праведників у безсмертя, які не побачили смерті, ще не відбулося, а Павло і церква в Коринфі вже заснули. Але брати Павла не заснули. Павло говорив пророчою мовою так само точно, як Ісаїя в розділі 9, коли сказав: «Даний нам Син». Коли Ісаїя використовує мову, яка так прямо і безпомилково відноситься до людей, що жили тоді, якщо виходити з природного застосування термінів, то чому всі з такою готовністю застосовують його слова до покоління, що жило за кілька століть у майбутньому від його часу? Тільки тому, що факти змушують нас визнати таке використання в пророцтвах. Тому й слова Павла можуть стосуватися тільки останнього віку Церкви, до тих з його братів, хто житиме, коли прийде Христос, хто буде врятований від смерті й переселений у Царство дорогого Сина Божого.

Так само і у 1 Сол. 4:13-18 він сказав: «Ми, живі, що залишилися до приходу Господнього, не попередимо тих, що сплять» (*пер. з англ.*). Він пояснює, що має на увазі під тими, хто спить, бо каже: «Воскреснуть умерлі в Христі». Універсалісти одноставно відносять воскресіння до моральної зміни, до

¹⁰⁰ 1 Сол. 4:15 (пер. з англ.)

повстання або виходу з моральної чи духовної смерті. Але говорити про тих, хто морально або духовно мертвий у Христі, значить використовувати дуже дивну і недоречну мову. Святе Письмо ясно вчить, що ті, хто заснув у вірі, хто помер у Христі, братимуть участь у першому воскресінні, яке відбудеться, коли прийде Христос.

Про Павла та його братів у Салоніках ми можемо сказати, як і про тих, хто був у Коринті:

- вони не живі, їх немає;
- день Господній ще не настав, бо «день спасіння» ще триває;
- голосу архангела не чути;
- святі не воскресли з мертвих, і живі святі не піднесені на хмарах для зустрічі з Господом на повітрі;
- мирські люди й по мирському налаштовані віряни все ще кричать: «Мир і безпечність».

Оскільки Павло говорив тут також пророчим Духом, то для декого з його братів усі ці слова здійсняться; жодне слово не пройде даремно.

Так само і зі словами Спасителя. Перенісши думки учнів до знамень на сонці, місяці й зірках, Він сказав: «Коли все це побачите, знайте, що близько, під дверима»¹⁰¹. Чи стане хто-небудь стверджувати, що «все це», про що тут ідеться, було тоді? Ні в якому разі. Але чи не відноситься «все це» до того, що було в присутності того, хто говорить? Не обов'язково. Але «цей рід» і «все це» пов'язані одне з одним, бо «не перейде цей рід, аж усе оце станеться»¹⁰², хоча тоді все це було ще в майбутньому. І коли все це здійсниться, покоління, для якого ці події є справжніми фактами, не минеться, доки все не здійсниться, аж до пришествя Сина Людського.

Але, важливо зауважити, що Христос міг розуміти під словом «цей рід». Про Христа сказано в Псал. 22:30: «Буде потомство

¹⁰¹ Матв. 24:33

¹⁰² Матв. 24:34

(ред.: *pid*) служити Йому, й залічене буде навіки у Господа». Таким чином, сенс тексту можна зрозуміти так: «Рід духовного насіння Мого не зникне з землі, доки не здійсниться все це». Покоління (рід) використовується з аналогічним значенням у Псал. 24:6; 112:2, 1 Петра 2:9¹⁰³.

Існує досконала гармонія між вченнями книги Об'явлення і представленим нами поглядом на 24-й розділ Євангелія від Матвія. Особливо це стосується печаток у розділах з 5-го по 8-й. У перших одинадцяти розділах книги Об'явлення є три блоки по сім, які охоплюють весь євангельський період. Розділи 2 і 3 містять послання до церков. Вони охоплюють історію Церкви Божої з першого століття до приходу Сина Людського, коли Він збере Свій народ у Своє Царство. Сім труб з 8-го по 11-й розділи охоплюють приблизно той самий період часу, але викладають історію народів землі в їхніх конфліктах один з одним. Сім печаток у розділах з 5-го по 8-й займають проміжне положення між двома іншими блоками; вони висвітлюють історію не церкви і не народів окремо, а історію церкви в її переживаннях і конфліктах з нечестивими народами землі. Усі вони закінчуються судом або настанням дня гніву, якщо тільки не вважати, що остання сурма, третє горе, запанує на землі після того, як святі будуть схоплені для зустрічі з Господом у повітрі. Те, що всі вони досягнуть прийдешнього дня винагороди й відплати, не може викликати жодних сумнівів.

У 6-му розділі книги Об'явлення знамення на сонці, місяці та зірках відносяться до шостої печатки, яка сягає кінця часів, у той час як сьома печатка практично не повідомляє про жодний факт, пов'язаний із пришествям Господа. Гармонія цього з нашим розташуванням знамень у 24-му розділі Євангелія від Матвія відразу ж стає очевидною. В Об'явл. 6 після затемнення сонця й місяця та падіння зірок говориться, що небо сховалось,

¹⁰³ Абзац вставлено редактором

згорнувшись, немов сувій, і народи землі марно намагалися сховатися від гніву Агнця, бо настав день гніву Його. У 24-му розділі Євангелія від Матвія наводяться точно такі самі факти у тій самій послідовності. Сонце й місяць затьмарюються, зірки падають, сили небесні порушуються, і тоді племена земні голосять, бо бачать не тільки знак Сина Людського на небі, а й Самого Сина Людського, що йде на хмарах небесних з великою силою й славою. Вони плачуть, бо, як каже Іван, настав великий день гніву Його.

Павло також говорить у 1-му розділі Другому посланні до солунян, що Він прийде помститися тим, хто не знає Бога і не кориться Євангелію, «в огні полум'яному, що даватиме помсту на тих, хто Бога не знає, і не слухає Євангелії Господа нашого Ісуса»¹⁰⁴. Але Агнець не візьме відплату у Свої руки, доки не припиниться Його захист грішників і заступництво за них. У той час, про який ідеться в цих пророцтвах, Його заступництво за грішників припиниться, бо настане «великий день гніву Його». Жоден з них не буде благати про милосердя, бо тоді вони зрозуміють, що їхнє випробування закінчилося, і час для надання їм милості минув. Тоді вони лише прагнутимуть сховатися від Його страшної присутності. Згідно 14-го розділу Об'явлення після попередження третього ангела з'являється Син Людський, жнива землі пожато, а нечестиві зібрані, як кукіль на спалення (Матв. 13) або як грона «земної виноградини», щоб бути кинутими в точило гніву Божого. Чи може хто-небудь сказати, що все це вже було в минулому, і при цьому заявляти про повагу до Біблії як до одкровення?

Таїнство Вечері Господньої, пам'ятний євангельський обряд, є свідченням вчення про майбутній прихід Господній. У Великому дорученні Ісус сказав Своїм учням, що Він буде з ними у проповіді Євангелія та виконанні Його таїнств до кінця

¹⁰⁴ 2 Сол. 1:8

світу, або віку – євангельського віку. Але Павло каже, що, здійснюючи Вечерю Господню, ми являємо смерть Господа, поки Він не прийде. Коли Господь встановив Вечерю, Він вказав учням на Своє пришествя та Царство й сказав, що відтепер не буде пити від плоду виноградного, доки не питиме нове вино разом із ними у Своему Царстві. Якщо Христос прийшов при зруйнуванні Єрусалима, то дивно, що з усіх апостолів і слуг Божих ніхто досі не виявив, що таїнства Євангелія застаріли ще з 70 року н. е.! А коли так, то й доручення Євангелія, постанова проповідувати його кожному створінню, також закінчилося в 70 році н. е. Таким чином, у логічній послідовності ми маємо як благословення, так і прокляття, обітниця та погрози, які стосуються лише того покоління, яке жило за часів Спасителя! Можливо, хтось готовий ризикнути й піти на такий висновок, щоб захистити свою позицію, але ми не будемо з ними солідарні. Для нас пришествя Господа – це все ще «блаженна надія»; зустріч із нашими друзями у воскресінні все ще втішає наші серця, хоча ми і сумуємо за тими, хто спить в Ісусі. І ми, як і раніше, молимося: «Прийди, Господи Ісусе!»¹⁰⁵

Вражаючи схожість між 24-м розділом Євангелія від Матвія і тими частинами книги Об'явлення, що відносяться до завершальних сцен цього періоду, полягає в тому, що в них ідеться про творення чудес з метою обману. Ось слова Спасителя: «Тоді, як хто скаже до вас: Ото, Христос тут чи Отам, не йміть віри. Бо постануть христии неправдиві, і неправдиві пророки, і будуть чинити великі ознаки та чуда, що звели б, коли б можна, і вибраних»¹⁰⁶.

В Об'явл. 13:11-17 міститься пророцтво про ці чудеса, які чинить певна сила, що зветься звіром з двома рогами, подібних ягнячим, за допомогою яких він обманює світ і насаджує серед

¹⁰⁵ Об'явл. 22:20

¹⁰⁶ Матв. 24:23, 24

людей систему неправдивого поклоніння: «І бачив я іншу звірину, що виходила з землі. І вона мала два роги, подібні ягнячим, та говорила, як змій. І вона виконувала всю владу першої звірини перед нею, і робила, щоб земля та ті, хто живе на ній, вклонилися першій звірині, що в неї вздоровлена була її рана смертельна. І чинить вона великі ознаки, так що й огонь зводить з неба додолу перед людьми. І зводить вона мешканців землі через ознаки, що їх дано їй чинити перед звіриною, намовляючи мешканців землі зробити образа звірини, що має рану від меча, та живе. І дано їй вкласти духа образіві звірини, щоб заговорив образ звірини, і зробити, щоб усі, хто не поклониться образіві звірини, побиті були. І зробить вона, щоб усім малим і великим, багатим і вбогим, вільним і рабам було дано знамено на їхню правицю або на їхні чола, щоб ніхто не міг ані купити, ані продати, якщо він не має знамена ймення звірини, або числа ймення його».

Проти цього обману й фальші Бог дає попередження, про яке йдеться в Об'явл. 14:9-12: «А інший, третій Ангол летів услід за ним, гучним голосом кажучи: Коли хто вклоняється звірині та образу її, і приймає знамено на чолі своїм чи на руді своїй, то той питиме з вина Божого гніву, вина незмішаного в чаші гніву Його, і буде мучений в огні й сірці перед Анголами святими та перед Агнцем. А дим їхніх мук підійматиметься вічні віки. І не мають спокою день і ніч усі ті, хто вклоняється звірині та образу її, і приймає знамено ймення його. Тут терпеливість святих, що додержують заповіді Божі та Ісусову віру!» Це попередження дається безпосередньо перед тим, як Син Людський з'явиться, щоб зібрати врожай землі, що станеться наприкінці цього евангельського періоду¹⁰⁷.

Ці чудеса знову показані наприкінці їхньої роботи, в Об'явл. 16:12-14: «Шостий же Ангол вилив чашу свою на річку велику

¹⁰⁷ Див. Матв. 13:38, 39 та Йоїла 3:9-15

Ефрат, і вода її висохла, щоб приготувати дорогу царям, які від схід сонця. І я бачив, що виходили з уст змія, і з уст звірини, і з уст неправдивого пророка три духи нечисті, як жаби, це духи демонські, що чинять ознаки. Вони виходять до царів усього всесвіту, щоб зібрати їх на війну того великого дня Вседержителя Бога». Тут також показана мета обману, який здійснюють «духи демонські, що чинять ознаки». Вона полягає в тому, щоб зібрати царів і народ землі на битву у великий день Бога Вседержителя. І в цей момент Спаситель каже: «Ось іду, немов злодій! Блаженний, хто чуйний, і одежу свою береже, щоб нагим не ходити, і щоб не бачили ганьби його»¹⁰⁸.

«Великий день Вседержителя Бога», про який ідеться в цьому тексті, – це той «день Господній», «день гніву Його» або «день гніву Господнього», про який так часто говориться в Писанні та який одразу ж слідує за «днем спасіння». Якщо порівняти тексти, на які було зроблено посилання, то стає очевидним, що 24-й розділ Євангелія від Матвія відноситься до того самого періоду часу, про який ідеться в Об'явл. 13, 14, 16; Матв. 13:38, 39 та Йоїля 3:9-15. Отож, омани висунуті і світ обдурений, Син Людський з'являється, жнива зібрані, битва завершена і вороги Божі повалені.

Ми віримо всьому, що сказав наш Господь. Ми приймаємо Його слова про те, що ніхто не знає того дня і години, і так само охоче приймаємо Його запевнення, що ми можемо дізнатися, коли цей день наблизиться; більше того, ми визнаємо, що наш обов'язок – знати і готуватися до цього дня. На підтвердження цього обов'язку наш Господь навів найбільш яскраву ілюстрацію з Писання.

¹⁰⁸ Об'явл. 16:15

РОЗДІЛ XVII. Час Ноя і наш час

Вірші 37-39: «Як було за днів Ноевих, так буде і прихід Сина Людського. Бо так само, як за днів до потопу всі їли й пили, женилися й заміж виходили, аж до дня, коли Ной увійшов до ковчегу, і не знали, аж поки потоп не прийшов та й усіх не забрав, так буде і прихід Сина Людського».

Тут змальована картина нинішнього стану більшої частини людства. Люди останнього покоління будуть схожі на тих, що були перед потопом, коли будувався ковчег.

Це показує, що ми не можемо невинно залишатися в невіданні щодо швидкого пришествя Господа. Той день стане жахливим лихом для тих, хто не знає, як це було зі світом за днів Ноя, бо люди не знали про наближення часу потопу. Якби в них не було можливості дізнатися, вони, звісно, були б невинні перед Богом і unikнули б загибелі.

Але вони могли знати правду, бо Ной попередив їх своєю проповіддю, а ще сильніше - будівництвом ковчегу. Цим він «світ засудив»¹⁰⁹. Він довів свою віру ділами. Люди ж довели своє невір'я і були справедливо засуджені. Вони відвернулися від Божих застережень і забули Його слова, тому потоп прийшов, коли вони не очікували його, – вони не знали, – і потоп винищив їх усіх. Так буде і коли з'явиться Син Людський¹¹⁰.

Ной проповідував і попереджав людей про прийдешній потоп, а вони висміювали його. Він побудував ковчег, а вони посміялися над тим. Він був проповідником праведності. Його вчинки були спрямовані на те, щоб показати і донести до серця те, що він проповідував. Кожна праведна проповідь і кожен удар молотка під час будівництва ковчегу засуджували безтурботний, глузливий світ. З наближенням часу люди ставали все більш

¹⁰⁹ Євр. 11:7

¹¹⁰ Матв. 24:39

безпечними, все більш запеклими, все більш зухвалими і нахабними, а їхній осуд – все більш суворим. Ной і його сім'я залишилися самі. А хіба може одна сім'я знати більше, ніж увесь світ? Ковчег став предметом насмішок, а Ноя вважали упертим фанатиком.

Але Господь кличе Ноя в ковчег і каже йому: «Ще сім днів, і Я пошлю дощ на землю»¹¹¹; і з волі Провидіння звірі приходять у ковчег, а Господь замикає Ноя всередині. Спочатку глузливий натовп сприймає це як щось дивовижне, але незабаром мудреці того часу знаходять пояснення цьому, щоб заспокоїти людські страхи, і вони полегшено зітхають. Але ось настає день. Сонце сходить, як завжди, і небеса ясні. І тут з тисячі нечестивих вуст лунає: «А де ж Ноїв потоп?» У цей самий день дехто бере шлюб. Це день небачених бенкетів і спортивних змагань. Землероб садить і сіє, а будівельник займається будівництвом. І поки всі дивляться на довгі роки майбутнього процвітання і щастя, раптом небеса затягує темрява. Страх наповнює кожне серце. Люди думають про Ноя, і коли вони повертаються, щоб подивитися на ковчег, небесні вікна відкриваються, і дощ обрушується потоками. «Відкрилися всі джерела великої безодні»¹¹², і тут і там з'являються бурхливі потоки води. Долини швидко заповнюються, і тисячі людей гинуть. Деякі біжать на найвищу точку суші, але води швидко наздоганяють їх. Чоловіки забирають своїх дружин і дітей у гори, але змушені залишати їх там, щоб вони потонули, а самі підіймаються на найвищі дерева. Але незабаром і вони виявляються покриті водою. Не залишається жодного насмішника. Всі вони тонуть. Жаклива смерть! Ще жакливіша від того, що вона є наслідком зневаги до милосердя! А де ж Ной? А! У ковчезі, у безпеці, на хвилях. У безпеці від потопу, у безпеці, бо Бог «замкнув його»¹¹³.

¹¹¹ Бут. 7:4 (пер. з англ.)

¹¹² Бут. 7:11

¹¹³ Бут. 7:16 (пер. з англ.)

РОЗДІЛ XVIII. Мета 24-го розділу Євангелія від Матвія

Тепер ми повинні представити читачам найважливіший роздум. Нам здається, що ми навели факти й докази, які доводять, що прихід Господа, про який ідеться у 24-му розділі Євангелія від Матвія, – це буквально, особисте, видиме пришестя. Ми не думаємо, що ці факти можна заперечити, або що ці міркування можна спростувати. Але якщо нам поставлять запитання: «Чи вірите ви, що настанови цього розділу були дані для того, щоб довести, що Другий прихід Христа буде буквальною і особистим, як і Його перший прихід?», ми відповімо: «Ні, не віримо». Така мета не ставилася; не ставилося питання про природу Його пришестя. Відзначте цей момент. Учні не запитували Його: «Учителю, чи прийдеш Ти знову в цей світ, щоб ми могли побачити Тебе особисто, як бачимо Тебе зараз?» Ні, ні; це ще не було предметом для обговорення. Універсалістський, або спіритуалістичний, погляд на Друге пришестя ще не був вигаданий. І Спаситель не сказав: «Коли ви побачите це, тоді дізнаєтеся, що пришестя Моє буде особистим і видимим».

Питання звучало так: «Яка буде ознака приходу Твого й кінця віку?» Це було запитання, що стосувалося певної події та часу її здійснення; і відповідь була саме на це запитання і ні на яке інше. І вона була прямою: «Коли все це побачите, знайте, що близько, під дверима».

Так проявляється велика помилка більшості тих, хто вивчає цей розділ. Вони думають, що єдиною метою Спасителя було застерегти Своїх послідовників від думки, що вони можуть щось знати про час Його приходу. Але, навпаки, Він проводить наш розум через низку подій і знамень з особливою метою, щоб ми могли пізнати час, не день і не годину, а час, коли він близький, дуже близький, навіть під дверима.

«А про день той й годину не знає ніхто: ані Анголи небесні, ані Син, лише Сам Отець» (Матв. 24:36). Цей вірш часто перекручують, коли використовують для виправдання часто повторюваного твердження, що ми нічого не можемо сказати про час приходу Господа. Коли наші опоненти цитують цей вірш, ми приймаємо його твердження повністю і з радістю. Схоже, що вони дуже впевнені в словах нашого Спасителя про те, що ми не можемо знати ні дня, ні години. Ми так само впевнені в цьому твердженні. Але чи приймуть вони з такою ж упевненістю твердження у 33-му вірші: «Так і ви: коли все це побачите, знайте, що близько, під дверима», де дається запевнення, що ми можемо знати, коли прищестя близько? Якщо вони приймуть його, як і 36-й вірш, то суперечка щодо цього розділу буде закінчена. Якщо ж вони не приймають його, але продовжують наполягати на тому, що ми не можемо знати, то як вони можуть стверджувати про себе, що вони є віруючими в слова Спасителя? Ми запрошуємо всіх читачів відверто розглянути це питання і відповісти на нього перед Богом у своєму серці: для чого була дана настанова в цьому розділі? Якщо Господь не хотів, щоб Його народ знав щось про час, то що означають слова у 33-му вірші? Він каже, що ми можемо знати, коли Його прихід близький, і ми надто шануємо і поважаємо Його слова, щоб суперечити Йому.

І більше того, ми вважаємо, що 33-й вірш не просто повчальний, але й включає припис. Він містить не тільки твердження, але й заповідь. Він не просто повідомляє нам, що ми можемо знати, але наказує нам знати. В оригіналі видно, але в англійському перекладі (*ред.: і в українському також*) не зовсім зрозуміло, що Спаситель говорив у наказовому способі; і тому ніхто не може справедливо вимагати звільнення від цього обов'язку й казати, що немає різниці, знаємо ми чи не знаємо. Сказати, що ми не можемо знати, означає знехтувати словами Господа. Відмовитися від старанного і молитовного пошуку, щоб дізнатися, – значить не послухатися заповіді Господа.

З благоговінням, смиренням і духом послуху ми повинні уважно вивчати слова нашого Спасителя і приймати свідоцтва про Його швидке пришествя.

Багато хто вважає, що свідоцтва швидкого приходу Христа недостатні для того, щоб засновувати на них віру. Але зверніть увагу: свідчення і вчинки саме однієї людини засудили людей, знищених потопом. Тоді доказів було достатньо, інакше світ не був би засуджений. Але подивіться, як з усіх боків на нас сиплються свідчення того, що день Господній близький і скоро настане. Ми слідуємо численними пророчими ланцюжками Даниїла та Об'явлення, і в кожному випадку виявляємо, що стоїмо перед самим днем гніву. Ми бачимо, як знамення, про які говорили пророки, Христос і послання апостолів, справджуються або вже збулися. І в потрібний час, і в потрібному порядку, для сповнення тих чи інших пророцтв, у різних частинах світу лунає урочиста звістка: «Засурміть на Сіоні в сурму, здійміть крик на святій горі Моїй! Затремтіть, всі мешканці землі, бо прийшов день Господній, бо близько вже він»¹¹⁴. Куди б ми не подивилися, бачимо виконання пророцтв. І в той час, як знання Бога і дух святості зникають, духовне нечестя, як повінь, покриває землю.

Але ці свідчення вважаються недостатніми для того, щоб спиратися на них. Тоді які ж докази потрібні? «Коли ознаки кінця, – каже скептик, – здійсняться, вони будуть настільки очевидні, що ніхто не зможе засумніватися». Але якщо ознаки будуть такого характеру і здійсняться таким чином, що змусять усіх повірити в пришествя Христа, то як може бути так, як було за часів Ноя? Тоді людей не примушували вірити. Але вісім віруючих душ були врятовані, у той час як весь світ у своєму невір'ї занурився під води потопу. Бог ніколи не відкривав людині Свою істину таким чином, щоб змусити її повірити. Ті, хто хотів засумніватися в Його Слові, знаходили широке поле для

¹¹⁴ Йоїла 2:1

сумнівів і широку дорогу до погибелі. Тільки ті, хто хоче вірити, знаходять тверду скелю, на якій спочиває їхня віра. «Та Син Людський, як прийде, чи Він на землі знайде віру?»¹¹⁵ Він знайде лише небагато. Усе буде як за часів Ноя. Лише деякі увірують і встоять у Бозі серед усіх небезпек останніх днів. «Не лякайся, черідко мала, бо сподобалося Отцю вашому дати вам Царство»¹¹⁶.

Перед самим кінцем світ озлобиться в гріху, буде байдужий до вимог Бога, не буде дослухатися до попереджень про небезпеку, буде засліплений турботами, насолодами і багатством; невіруюча і невірна раса буде їсти, пити, одружуватися, будувати, саджати і сіяти. Їсти й пити – це правильно, але гріх полягає в надмірності та обжерливості. Шлюбний заповіт святий, але про Божу славу думають рідко. Будувати, садити та сіяти, що є необхідним для забезпечення зручностей житла, їжі та діяльності, – це правильно, але світ цілком захопився цими речами, тож вони не мають ні часу, ні бажання думати про Бога, небеса, пришествя Христа і суд. Цей світ – їхній бог, і всі їхні сили тіла і розуму схиляються на служіння йому. А злий день відсунутий далеко.

Вірного вартового, який б'є на сполох, коли бачить наближення руйнації, вважають фанатиком, учителем небезпечних ересей, у той час як з популярної кафедри пророкують довгий період миру та процвітання. Тому церкви затихають і засинають. Насмішник продовжує насміхатися, а глумливий – паплюжити. Але їхній день наближається. Так говорить Божий пророк: «Голосіть, бо близький день Господній, він від Всемогутнього прийде, немов зруйнування... Тому то ослабнуть всі руки, і кожне серце людини зневіриться. І вони налякаються, болі та муки їх схоплять, немов породілля та, будуть тремтіти... Остовпіють один перед одним, полум'яні

¹¹⁵ Луки 18:8

¹¹⁶ Луки 12:32

обличчя то їхні обличчя... Оце день Господній приходить, суворий, і лютість, і полум'я гніву, щоб землю зробити спустошенням, а грішних її повигублювати з неї»¹¹⁷.

Найстрашніший день! І він уже близький і мчить так швидко, як тільки можуть принести його стрімкі колеса часу. Так, він поспішає! Дуже поспішає! Який опис дає пророк! Прочитайте і постарайтеся відчутти, наскільки жахливим буде той день. «Близький день Господній великий, він близький й дуже швидко настане. Ось голос Господнього дня, тоді гірко кричатиме навіть хоробрий! День гніву цей день, день смутку й насилля, день збурення та зруйнування, день темноти та темряви, день хмари й імли, день сурмлення й окрику проти укріплених міст та проти високих міських заборолів. І буду чинити Я утиск людині, і будуть ходити вони, як сліпі, бо згрішили вони проти Господа. І виллється кров їхня, немов той пісок, а їхнє тіло, як гній. Спасити їх не зможе в день гніву Господнього ні їхнє срібло, ані золото їхнє, і огнем Його заздроців буде поїджена ціла земля, бо скінчення тільки приспішене зробить зо всіми мешканцями Краю цього»¹¹⁸.

Тепер ми чуємо вигуки з кафедри і з усіх боків, аж до винної крамниці: «Де ж обітниця про Його прихід?» Але картина швидко зміниться: «Бо коли говоритимуть: Мир і безпечність, тоді несподівано прийде загибіль на них... і вони не втечуть»¹¹⁹. Глузування гордовитих людей скоро перетворяться на плач і крик. «Горді очі людини поникнуть, і буде обнижена людська високість, і буде високим Сам тільки Господь того дня! Бо настане день Господа Саваота на все горде й високе, і на все висунене, і понижене буде воно»¹²⁰. «І будуть побиті від Господа в день той лежати від краю землі й аж до краю землі: не будуть

¹¹⁷ Ісаї 13:6-9

¹¹⁸ Соф. 1:14-18

¹¹⁹ 1 Сол. 5:3

¹²⁰ Ісаї 2:11, 12

оплакувані, і не будуть позбирані, і не будуть поховані, гноєм стануть вони на поверхні землі»¹²¹.

Останні кари, сповнені гніву Божого, що чекають поки милосердя закінчить свої останні благання, будуть вилиті¹²². Нерозбавлений гнів Єгови! І ні краплі милосердя? Ні краплі! Ісус зніме з себе священицьке вбрання, полишить престол милосердя і одягнеться в одержу відплати, щоб ніколи більше не приносити Свою кров для очищення грішника від його гріхів. Ангели витирають останню сльозу, пролиту за грішниками, а по всіх небесах лунає заклик: «Залиште їх самих!» Церква на землі, яка стогнала, плакала, молилася, проповідувала, яка в останньому посланні використала всі доступні їй засоби та задіяла всі свої сили, щоб усюди лунав гучний клич, щоб кров душ не опинилася на їхньому одязі, тепер затихла в урочистому мовчанні. Святий Дух записав у них ці пророчі слова їхнього невдовзі очікуваного Господа: «Неправедний нехай чинить неправду ще, і поганий нехай ще опоганюється. А праведний нехай ще чинить правду, а святий нехай ще освячується»¹²³.

Зараз служителі істини несуть людям звістку і з радістю говорять слова життя; але потім у них не буде звістки. Тепер їхні молитви і гарячі благання підносяться до небес за грішників; але тоді в них не буде духу молитви за них. Зараз церква каже грішнику: «Прийди», і Ісус готовий пролити за нього Свою кров, щоб він був омитий від гріха й жив; але тоді час спасіння мине, і грішник буде ув'язнений у темряву та цілковитий відчай.

Це буде день жалоби та плачу, і голоду слухання слів Господніх. «І оберну ваші свята в жалобу, а всі ваші пісні в голосіння, і на всі стегна спроваджу верету, а на всякую голову лисину, і вчиню це, немов та жалоба по однаковій, кінець же

¹²¹ Єрем. 25:33

¹²² Див. Об'явл. 15:1 і 16 цілком

¹²³ Об'явл. 22:11

отого, немов гіркий день! Ось дні настають, говорить Господь Бог, і голод пошлю Я на землю, не голод на хліб, і не спрагу на воду, але спрагу почути Господні слова»¹²⁴. «А ну ж тепер ви, багаті, плачте й ридайте над лихом своїм, що вас має спіткати: ваше багатство згнило, а ваші вбрання міль поїла! Золото ваше та срібло поіржавіло, а їхня іржа буде свідчити проти вас, і поїсть ваше тіло, немов той огонь! Ви скарби зібрали собі на останні дні»¹²⁵. Зараз срібло й золото можна використовувати на славу Божу, для просування Його справи, але того дня «вони повикидають на вулицю срібло своє, і за ніщо їхнє золото стане, їхнє срібло та золото їхнє не буде могли врятувати їх у день гніву Господнього, ним не наситять своєї душі й свого нутра вони не наповнять, бо їхня провина була перешкодою»¹²⁶. Тепер вони можуть відкладати скарби на небесах, у сховищах, які не старіють. Зараз вони можуть покласти гроші в небесний банк і врятувати свої душі, а потім, охоплені жахом, вони кинуть свої багатства у вуличну багнюку; «їхнє срібло та золото їхнє не буде могли врятувати їх у день гніву Господнього».

РОЗДІЛ ХІХ. Наш обов'язок – пильнувати

Вірші 42-44: «Тож пильнуйте, бо не знаєте, котрого дня прийде Господь ваш. Знайте ж це, що коли б знав господар, о котрій сторожі прийде злодій, то він пильнував би, і підкопати свого дому не дав би. Тому будьте готові й ви, бо прийде Син Людський тієї години, коли ви не думаєте».

Ті, хто прикривається словами, що цей день прийде як злодій, і тому вони не можуть знати, коли він настане, виявлять, що вони

¹²⁴ Амоса 8:10, 11

¹²⁵ Якова 5:1-3

¹²⁶ Єзек. 7:19

всього лише забезпечили собі свою власну загибель, свідомо поставивши себе поруч з тими, хто не знав про настання потопу, бо вони відмовилися дослухатися до поради, яку Бог послав вустами Своїх пророків. Вони були знищені, бо не знали, а не знали, бо не прислухалися до застереження. Невже слово Сина Божого має менше значення, ніж слово Ноя? Аж ніяк. Якщо загинули ті, хто відкинув свідчення Ноя, то як же врятуються ті, хто заплющив очі та вуха від слів застереження, даних Господом Ісусом? О, якби люди були мудрі й дослухалися до поради Спасителя пильнувати, спостерігати за знаменнями і знати, коли наближається день, щоб не бути забраними в гніві Господньому!

«Так і Христос... не в справі гріха другий раз з'явиться тим, хто чекає Його на спасіння»¹²⁷. Ніхто не шукав би Його, ніхто не пильнував би і не чекав би Його, якби не знав, що Він скоро прийде. Ніхто не бив би на сполох і не закликав би мешканців землі тремтіти, бо день Господній близький, якби не мав доказів зі слів пророцтва, що він уже близький¹²⁸. Ми вдячні, що наш Небесний Отець у величі Своєї милості дав нам знаки, попередження і такі сильні запевнення, щоб ми знали, коли той день наближається, щоб він не прийшов, як злодій, до віруючої душі. Вдячні, що нам дано засоби врятуватися від загибелі, яка наближається, і розділити тріумф викуплених послідовників Агнця.

Нинішнє становище пильнування й очікування вимагає великої віри й терпіння. Апостол Павло каже: «Тож не відкидайте відваги своєї, бо має велику нагороду вона. Бо вам терпеливість потрібна, щоб Божу волю вчинити й прийняти обітницю. Бо ще мало, дуже мало, і Той, хто має прийти, прийде й баритись не буде! А праведний житиме вірою. І: Коли захитається він, то душа Моя його не впаде. Ми ж не з тих, хто хитається на загибель, але віруємо на спасіння душі»¹²⁹.

¹²⁷ Євр. 9:28

¹²⁸ Див. Йоїла 2:1

¹²⁹ Євр. 10:35-39

Яків каже: «Отож, браття, довготерпіть аж до приходу Господа! Ось чекає рільник дорогоцінного плоду землі, довготерпить за нього, аж поки одержить дощ ранній та пізній. Довготерпіть же й ви, зміцніть серця ваші, бо наблизився прихід Господній»¹³⁰.

Теперішнє становище та обов'язки Божого народу визначено в Об'явл. 14:12: «Тут терпеливість святих, що додержують заповіді Божі та Ісусову віру».

РОЗДІЛ XX. Вірний і мудрий раб

Вірші 45-47: «Хто ж вірний і мудрий раб, якого пан поставив над своїми челядниками давати своєчасно поживу для них? Блаженний той раб, що пан його прийде та знайде, що робить він так! Поправді кажу вам, що над цілим маєтком своїм він поставить його».

У цьому образі Христос представлений як Господар духовного братерства¹³¹, який покидає свій дім і доручає своїм слугам турботу про свою церкву. Вони повинні пасти стадо Боже, над яким Святий Дух поставив їх охоронцями¹³². Вони повинні проповідувати Слово¹³³. Вони повинні стежити за душами, як ті, хто повинен дати звіт¹³⁴. Вони не тільки даватимуть їжу своїм домашнім, але й даватимуть її в належний час. Вони будуть проповідувати справжню істину. Їхня остання робота перед поверненням Учителя полягатиме в тому, щоб звіщати про Його прихід і навчати необхідній підготовці. Вони пожертвують товариством і домашніми благами і підуть усюди, проповідуючи

¹³⁰ Якова 5:7, 8

¹³¹ Див. Марка 13:34; Євр. 3:6

¹³² Див. Дії 20:28

¹³³ Див. 2 Тим. 4:2

¹³⁴ Див. Євр. 13:17

Слово, терплячи втому тіла й тягар духу. Але такі матимуть велику нагороду в Царстві Божому. Хто ж цей вірний і мудрий раб? Де ми його знайдемо? Це той, хто вірно й мудро дбає про інтереси духовного братерства, «блаженний той раб, що пан його приїде та знайде, що робить він так».

1. Він вірний. Як вірний сторож, він вчасно попередить, коли побачить наближення меча. Його діяльність перед самим кінцем можна побачити в наступних віршах: «Засурміть на Сіоні в сурму, здійміть крик на святій горі Моїй! Затремтіть, всі мешканці землі, бо прийшов день Господній, бо близько вже він»¹³⁵. «Кричи на все горло, не стримуйсь, свій голос повищ, мов у сурму, й об'яви ти народові Моему про їхній переступ, а домові Якова їхні гріхи»¹³⁶. «Отже, я свідкую тобі перед Богом і Христом Ісусом, що Він має судити живих і мертвих за Свого приходу та за Свого Царства. Проповідай Слово, допоминайся вчасно-невчасно, докоряй, забороняй, переконауй з терпеливістю та з наукою. Настане бо час, коли здорової науки не будуть триматись, але за своїми пожадливістями виберуть собі вчителів, щоб вони їхні вуха влещували. Вони слух свій від правди відвернуть та до байок нахилияться. Але ти будь пильний у всьому, терпи лихо, виконуй працю благовісника, сповняй свою службу»¹³⁷.

2. Він мудрий. «Мудрий завойовує душі» (Прип. 11:30, *пер. з англ.*). Він буде виявляти хибні думки, а потім відстоюватиме істину в її гармонії та красі, і таким чином навертатиме людей до істини. Коли його обов'язком стане докоряти й викривати, він робитиме це в належний час і в належному місці, і до того ж «з терпеливістю та з наукою»¹³⁸. Він намагатиметься показати себе «гідним, працівником бездоганим, що вірно навчає науки правди»¹³⁹.

¹³⁵ Йоїла 2:1

¹³⁶ Ісаї 58:1

¹³⁷ 2 Тим. 4:1-5

¹³⁸ 2 Тим. 4:2

¹³⁹ 2 Тим. 2:15

РОЗДІЛ XXI. Злий раб

Вірші 48-51: «А як той злий раб скаже у серці своїм: Забариться пан мій прийти, і зачне бити товаришів своїх, а їсти та пити з п'яницями, то пан того раба прийде дня, якого він не сподівається, і о годині, якої не знає. І він пополовині розітне його, і визначить долю йому з лицемірами, буде плач там і скрегіт зубів».

Те, що говорить і робить злий раб, найяскравіше показує позицію і служіння вірного і мудрого раба. Причина, через яку злий раб каже: «Забариться пан мій прийти», полягає в тому, що вірний раб сповіщає про прихід свого пана. Злий раб б'є вірного раба, тому що той навчає про швидкий прихід свого пана. Вірний раб, відданий своєму дорученню проповідувати Євангеліє Царства занепалій церкві та глузливому світові, продовжує працювати, а злий раб продовжує завдавати ударів. Один збирає скарби на небесах і готується повернутися додому до своєї вічної нагороди, а інший накликає на свою голову незадоволення Всевишнього і Святого та готується прийняти нерозбавлену чашу гніву Господнього. Вірний раб навертає інших до праведності, щоб вони вічно сяяли, наче зорі в його вінці слави, а злий раб продовжує свій згубний шлях і діло смерті, роблячи гірку чашу скорботи, що на нього чекає, ще гіркішою. Але день розділення наближається. Господь прийде, розітне злого раба і призначить йому частку із загиблими. «І визначить долю йому з лицемірами, буде плач там і скрегіт зубів».

Про те, що таке застосування правильне, свідчать слова Спасителя в заключній частині цього розділу. Обидві сторони сповідують себе «рабами» Божими. Злий раб каже: «Забариться пан мій прийти». Але коли за його невірність, за його відмову прислухатися до настанов і застережень пана, і за його жорстоке поводження з товаришем по службі, який б'є на сполох, пан визначить долю йому з лицемірами, йому не допоможе те, що він

називав пана своїм паном, і те, що на нього дивилися як на лідера пастви. На них, як на слугах, лежить обов'язок давати їжу своєчасно, бити на сполох; сповіщати про те, що прихід близький, під дверима. Але вони – «злі раби», які нехтують довірою, яку їм надали, не пам'ятають «слова пророче певніше». Вони не хочуть ні думати, ні заохочувати людей думати про прихід Господа. Усі місця Писання, що говорять про той день, закликають до пильнування, старанності та щирої ревності, щоб бути готовими до зустрічі з Ним. Але це мирські, егоїстичні слуги. Вони люблять свій комфорт; вони кажуть: «Мир і безпечність», коли насувається раптова загибель¹⁴⁰. Вони люблять дрімати і кажуть: «І буде і цей день, і завтрашній день далеко щедріший»¹⁴¹. Вони приєднуються до безпечного натовпу, співаючи: «Наближаються добрі часи». За словами Спасителя, вони зачнуть «їсти та пити з п'яницями», і «ходитимуть за своїми пожадливостями»¹⁴². Веселощі, свято, ярмарки, бенкети – усе це приваблює їх, перед цим не може встояти їхній егоїзм. Цим руйнується благочестя, ревність гасне, хрест і самозречення стають неприємними благодатями, голод і спрага праведності стають тягарем; «вигляд благочестя» зберігається, але «сила його» зникає. У якому ж стані перебуває раб Божий, коли з'являється його Господь! І все ж це влучний опис маси бенкетуючих віруючих, які з презирством відвертаються від небажаної думки про близький прихід Господа. Як же відрізняється доля тих, хто несе хрест і дає духовному братству поживу своєчасно! «Блаженний той раб, що пан його прийде та знайде, що робить він так»¹⁴³. «Годі праведники, немов сонце, засяють у Царстві свого Отця»¹⁴⁴.

¹⁴⁰ 1 Сол. 5:1-3

¹⁴¹ Ісаї 56:10-12

¹⁴² 2 Петра 3:3

¹⁴³ Матв. 24:46

¹⁴⁴ Матв. 13:43

Ми пропонуємо читачеві звернути увагу на наступний список пунктів, які стали очевидними під час вивчення цього розділу.

1. Спаситель дав чіткі та ясні ознаки, які повинні передувати Його приходу.

2. Він розповів про наслідки, до яких призведуть ці події (див. Йоїл. 2:1 та інші пророцтва).

3. Він сказав, що за цими знаменнями ми можемо дізнатися, коли Його прихід близько, навіть під двертма.

4. Це формулювання сильніше, ніж просто дозвіл або вираження Його бажання, щоб ми знали. Це наполеглива вимога; нам наказано про необхідність знати, коли прищестя буде близько.

5. Ознаки настільки прості для розуміння, що ми можемо знати, коли Його прищестя буде близько, подібно до того, як ми можемо знати, що літо близько, коли дерева розпускають своє листя.

6. Те, що нам заповідано і необхідно знати, підтверджується ілюстрацією часів Ноя.

(1) Ной знав, що потоп близький.

(2) Він проповідував його наближення.

(3) Він готувався до цієї події.

(4) Вона була фатальною для всіх тих, хто не знав (не хотів знати) про час. «Так буде і прихід Сина Людського».

7. Спаситель каже, що подібним чином буде фатальною помилкою з боку тих, хто не знає, коли прийде Син Людський. Але цього не могло б бути, якби ми не могли знати часу або якби не було різниці, знаємо ми чи ні.

Усе це говорить нам, що вчення про Другий прихід Христа є практичним ученням Біблії.

РОЗДІЛ XXII. Практичне вчення

Істина в цьому питанні дуже важлива, і нам важливо її зрозуміти. Часто повторюваний вислів «немає різниці» тут не підходить.

Але багато хто ухиляється від істини в цьому питанні, посилаючись на добрих і побожних людей минулих поколінь, яким не було дано попередження з Об'явл. 14:9-12: «А інший, третій Ангол летів услід за ним, гучним голосом кажучи: Коли хто вклоняється звірині та образу її, і приймає знамено на чолі своїм чи на руці своїй, то той питиме з вина Божого гніву, вина незмішаного в чаші гніву Його, і буде мучений в огні й сірці перед Анголами святими та перед Агнцем. А дим їхніх мук підійматиметься вічні віки. І не мають спокою день і ніч усі ті, хто вклоняється звірині та образу її, і приймає знамено ймення його. Тут терпеливість святих, що додержують заповіді Божі та Ісусову віру». Вони були прийняті Богом і померли щасливими; і якщо ми будемо жити так, як жили вони, то теж потрапимо на небо. На це є дві справедливі відповіді.

1) Ті, хто сповідує християнство в наші дні, не живуть так, як жили їхні батьки. Лише одне покоління тому християни сповідували простоту благочестя, яка ігнорується масою віруючих у наші дні. Церковні обіди та свята, азартні ігри на гроші, церковні театри та інші нечестиві розваги, які нав'язуються зараз під ім'ям християнства «для благочестивих цілей» (цитуючи термін матері-церкви), не були б ні на хвилину терпимі нашими батьками минулих поколінь. Щире життєве благочестя півстолітньої давнини тепер відоме небагатьом – «малій череді», загалом кажучи. Наші батьки в деномінаціях повстануть, щоб засудити цю епоху любові до задоволень. Заперечення, на яке ми звертаємо увагу, є докором побожності та ревності наших батьків, бо їхнє життя – докір холодній формальності сучасної релігії.

У свою чергу запитаємо: чому Сиф, Єнох та інші люди до дня Ноя не були зобов'язані будувати ковчег? Єнох був настільки благочестивим, що отримав свідоцтво про те, що його шляхи угодні Богові, і був переселений, не побачивши смерті. Хіба Ной не міг жити так само, як Єнох, і бути врятованим без того хреста і праці з будівництва ковчеза? Відповідь близька кожному. Не міг. Чому ж? Тому що Ной жив під час потопу, а Єнох – ні. Єнох не міг проповідувати послання Ноя – він жив набагато раніше. Ной не міг бути прийнятий Богом і робити тільки те, що робив Єнох, оскільки він жив за інших обставин. Надзвичайні події вимагають надзвичайних приготувань, і ці приготування не підходять до жодного іншого часу, крім свого власного.

Так і з проповіддю про прихід Господа. Для минулих поколінь це не було «теперішньою правдою». Вони не могли проголошувати звістку попередження. Але ми, які бачили ознаки Його пришествия, які знають час¹⁴⁵, які бачать наближення того дня¹⁴⁶, повинні сповіщати цю істину, бити на сполох, як Ной сповіщав про наближення потопу. Як тоді для порятунку необхідно було прийняти звістку Ноя, так і для того, щоб бути готовими до пришествия нашого Господа, необхідно прийняти істину про Його близький прихід.

РОЗДІЛ XXIII. Вірні будуть винагороджені при Його приході

Не дарма вони шукають Його, бо Він з'явиться для їхнього спасіння¹⁴⁷. Недаремно вони люблять явлення Його, бо для таких приготовлений вінець праведності¹⁴⁸. Їхнє вірне очікування буде

¹⁴⁵ Див. Римл. 13:11, 12

¹⁴⁶ Див. Євр. 10:25

¹⁴⁷ Див. Євр. 9:28

¹⁴⁸ Див. 2 Тим. 4:8

винагороджено, бо, коли Він з'явиться, вони постануть з Ним у славі¹⁴⁹. Їхні імена можуть бути знеславлені, як зле, вони можуть терпіти ганьбу й презирство тут, але коли Він прийде, отримають нев'янучий вінець слави¹⁵⁰.

Слова не можуть описати цю славу. Обмежена людина не може досягнути її велич, бо воістину, «чого око не бачило й вухо не чуло, і що на серце людині не впало, те Бог приготував був тим, хто любить Його»¹⁵¹.

Ми не можемо зрозуміти, чому ті, хто вважає Біблію своїм учителем і заявляє про любов до Господа Ісуса, можуть мати упередження проти істини про Його Друге пришествя. Він обіцяв Своїм послідовникам, що вони отримають відплату при воскресінні праведних, яке станеться при Його приході, але цього ніколи не станеться, якщо Він не прийде¹⁵². Говорячи про ознаки Свого приходу, Він сказав: «Коли ж стане збуватися це, то випростуйтеся, і підійміть свої голови, бо зближається ваше визволення»¹⁵³. Святі, які мають зачаток Духа, зітхають про відкуплення тіла¹⁵⁴. Це викуплення буде здійснено з приходом Христа і при воскресінні праведників. Радість того дня невимовна, «Ото, незабаром приходжу, – каже Спаситель, – і з Мною заплава Моя». Наші серця гаряче відгукуються: «Прийди, Господи Ісусе!»¹⁵⁵

¹⁴⁹ Див. Колос. 3:4

¹⁵⁰ Див. 1 Петра 5:4

¹⁵¹ 1 Кор. 2:9

¹⁵² Див. Луки 14:14

¹⁵³ Луки 21:28

¹⁵⁴ Див. Римл. 8:23

¹⁵⁵ Об'явл. 22:12, 20

А. Т. Джоунс

**ПРОРОЦТВО ПРО ДРУГИЙ
ПРИХІД ХРИСТА**

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 5,12. Наклад 150 экз.

Контактні дані та інформація:

Адреса ел. пошти: an.bokertov@gmail.com

Сайт: <https://zhazhda-cerkov.com>

ДЛЯ НОТАТОК

ДЛЯ НОТАТОК